

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — redni letni izdaja 240 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate: Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Louna 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2059 — nočna 2996, 2994 in 2056

Izhaja vsak dan s jutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Naša uprava in tujski promet

»Slovenec«, tvoja zemlja je zdrava, za pridne nje lega najprava, je dejal že Valentin Vodnik, ki najbrž še ni nič vedel o tujem prometu. Zdrava in lepa lega naše zemlje je že dolgo predmet zanimanja s strani tujcev, t. j. ljudi, ki prihajajo k nam iz drugih držav, da se tu nekoliko odpočijejo ali okrepijo ali navžijejo naravnih lepote ali pa tudi samo zabavajo. Že pred vojno je bila Slovenija dejansko tujkoprometna pokrajina, pa naj je bila za tako proglašena ali ne, tujec, ki se je nastanil v gorski vasi ali ob jezeru ali majhnem podeželskem mestu, ni bil nobena redka prikazen, čeprav takih obiskov še ni bilo toliko, da bi mogli postati veja narodnega gospodarstva. Drugi kraji sedanje države — razen Dalmacije — tujkega prometa pred vojno bogve kaj niso poznali, ali zaradi zunanjega lica pokrajine ali pa zaradi načina življenja, ki ni odgovarjal kulturno višje stoječim tujcem. Po vojni pa je Slovenija, ki je bila vabljiva radi svojih naravnih krasot in radi prometnih in vseh življenjskih razmer, ki so bile vsaj skromen vzorec velikega sveta, postala na enkrat tujkoprometna pokrajina v najmodernejšem pomenu. Delo rodov, ki so po hribovih postavili lične cerkvice, ki so vzdrževali ceste in pota v porabnem stanju, ki so ob trdem delu z vso varčnostjo zbirali prihranke, da so si postavili lične hišice, v katerih je mogel prenočiti tudi tujec, ali pozneje celo nalašč za to postavljene hotele, vse to ljubezni do zemlje in v svojega rodu prežeto delo je po vojni podprla še ugodna razlika v vrednosti našega in tujega denarja — in tujski promet je bil tu. Tujski promet Sloveniji ni padel iz zraka, trdo je prislužen, kakor vse drugo, kar imamo in kar so nam že vzeli. Osnove so bile sicer dane od narave, vse drugo pa je delo pridnih in varčnih slovenskih rok, saj vidimo, da se v podobnih pokrajinah, kjer imajo tudi slapove, planine in jezera in ki so padle za iste carinske meje in bile deležne istega denarnega sistema in valute, tujski promet ni razvil in se še danes ne more razviti, čeprav uživajo tozadevne namere neprimerno večje javne podpore in protekcije kakor pa pri nas, ki smo prej in slej navezani prav za prav le na lastno iznajdljivost in poštenost.

Tudi merodajni krogi v državi so spoznali, da je tujski promet široka struga, po kateri tečejo denarni viri ali v žepu zasebnikov, kot na grada za njihovo delo in trud, največkrat pa samo kot povračilo za velike stroške, ki jih dobro vzdrževan tujski promet zahteva, ali pa tečejo tudi v državno blagajno, od koder se potem raztekajo tja, kjer tujkega prometa še ni, pa bi ga radi imeli in pričakujejo, da ga jim ustvari država. O tem, kako je treba vabiti tujce v našo državo in kako jim je treba streči, imamo že celo vrsto zakonskih določil, odredb in ukrepov in včeraj smo na tem mestu poročali, da smo dobili pravilnik o proglasitvi nekaterih krajev za tujsko prometne kraje. Kakor nas marsikateri stvar, ko preide primitivne mere in zadobi večji obseg, vrže iz tira, tako imamo tudi ob teh pravilnikih vtis, da niso veliko več kot videz skrbne in v vse koticke posega-joče uprave, katerih pomanjkljivosti pa mora nadomestiti zasebna podjetnost in poštrevnost. In kakor se do sedaj centralizmu še nobeno vprašanje ni posrečilo, da bi ga rešil tako, kakor bi bilo dobro za državo, to je državljan, tako tudi centralistično vodstvo tujkega prometa ni veliko več kot pritisk države, da so ugodnosti, ki iz tega prometa izvirajo, deležni tudi kraji in ljudje, ki k temu niso prispevali enakovrednega dela.

V tej luči gledamo tudi najnovejši »Pravilnik o proglasitvi tujkoprometnih krajev«, ki se nam zdi šolski zgled, kako trudoma se vleče naša uprava in kako se iz središča ukvarja z raznimi besedili, ki na ozemlju, kateremu so namenjena, ne pomenijo tistega napredka, ki ga obetajo v naslovu. Posebej za Slovenijo moramo omeniti, da nima pomena nekatere kraje vleči iz pokrajine in jih proglasiti za tujkoprometne, ker je vsa Slovenija zelo primerna za tujski promet. Razlika je samo ta, da neka teri kraji še nimajo elektrike, primernih cest in stranišč na vodo. Naloga dobre uprave bi torej bila, da vsa Slovenijo povzdigne v higien-skem, prometnem, kulturnem in vsakem drugem oziru, kakor ji to narekuje zavest dolžnosti do državljanov in da potem prihajajočim tujcem prepusti, kje se bodo ustavljali; v njih je treba vzbuditi zavest, da se lahko pomude v vsakem kraju, ker je pokrajina kot taka lepo urejena. Pravilnik tudi pravi, da ima proglasitev katerega kraja za tujkoprometni kraj namen, da se v tem kraju načrtoma izvajajo dela za pospeševanje tujkega prometa, ceste vodovodi, gospodarski in umetniški spomeniki, zdravstvene naprave itd. Ali se torej v kraju, kateremu župan ni znal priboriti naslova tujkoprometnega kraja, te za državljan tako potrebnih in tujcem tako všečnih naprav ne bodo gradile? Pravilnik pravi, da ima proglasitev namen kraj za javnimi in zasebnimi deli povzdigniti v tujkopromet. kraj, da bo čez kaj let vreden svojega visokega naslova. Sredstva za ta dela se nabirajo iz pristojbin, ki se v takih krajih smejo pobirati od obiskovalcev(??). Torej se kraj, v katerega danes tujci radi njegove preostanosti ne zahajajo in tudi ne bodo, čeprav se proglasi za tujkoprometnega, in se zaradi tega nabere malo teh pristojbin, s tem pravilnikom nikdar ne bo mogel povzdigniti daleč preko naslova, ki mu ga je priboril poštrevnosti župan. Vodovodi, zdravilišča, bolnišnice, pravice tudi ne spadajo v pravilnik o tujkem prometu, čemu pa imamo socialno ministrstvo, ki mora že po svojem naslovu skrbeti za narodno zdravje? Prav tako ne spada pod tujski promet ohranitev umetniških in zgodovinskih spomenikov, čemu pa imamo prosvetno ministrstvo? Gradnja cest in oskrbovanje vseh ostalih prometnih zvez spada pač pod prometno ministrstvo, ne pa pod tujski promet, ki je veja ministrstva za trgovino in industrijo. Pogodovanje, javni nasadi — kakor nalašč imamo za to ministrstvo za gozdove, pod katero po čudnih pojmih o upravi spadajo tudi rudniki, ki so bili

Sporazum Rim-London o Sredozemlju

„Prometne žile“ - „Status quo“ - „Nobena zveza“

Rim, 18. decembra. AA. DNB. Tukaj se trdovratno širijo vesti, da bo sporazum med Anglijo in Italijo in ki ga je predlagal Mussolini kmalu sklenjen in da ni izključeno, da bo podpisan že pred božičnimi prazniki. Med obema vladama bodo izmenjane note in v teh notah bo rečeno, da so prometne žile v Sredozemlju življenjsko važne za obe državi. Te poti si ne morejo biti v nasprotju, ampak se kvečjemu lahko izpopolnjujejo. S posebno noto bo priznan sedanji »Status quo« v Sredozemlju. Italijanski krogi izjavljajo, da bi ta formula bila dobra ne samo za zapadni del Sredozemlja, ampak tudi za vzhodni del tega morja. V notah bo rečeno, da je ta pogodba čisto dvostranska in torej ni nikakoli zveza v širšem smislu. Ta sporazum bi zmanjšal napetost v Sredozemlju, vendar pa bo odbil Mussolini širšo pogodbo, pri kateri bi naj sodelovala tudi Francija.

Kako gleda Pariz na zblizanje Italije in Anglije

Pariz, 18. decembra.

Pariz, 18. dec. b. Molk, ki je v zadnjih tednih nastopil v razgovorih med angleško in italijansko vlado glede splošnega sporazuma v vseh vprašanih Sredozemskih morjih, je prekinjen. Pogajanja, ki so bila naletela na težkoče, se bližajo koncu in imamo pričakovati konkretnega rezultata že za Božič. Baje je angleško-italijanski sporazum že gotov in je njegovo bistveno določilo to, da se obe državi obvezata, da s svojimi političnimi sredstvi in, če treba, tudi s vojaško silo ohranjata obstoječe stanje v Sredozemskem morju. Anglija abesinske okupacije kot pravno veljavno dejstvo ne bo priznala, pač pa bo njeno zastopstvo v Addis Abebi imelo samo konzularni značaj. Obenem s to pogodbo pa se bo sprejel tudi sporazum o vojnem brodomorju obeh držav, ki bo gotovo vseboval obvezo, da bosta obe državi število svojega brodomorja držali na sporazumno določeni točki, tako da številstvo enega brodomorja ne bo pomenila nevarnosti za drugo. Pač pa se bo, kakor trdijo nekateri, Anglija odpovedala gotovih nameranih kombinacij v Sredozemskem morju, katere smatra Italija kot ogrožanje svojega položaja.

Tudi Blum si želi zblizanja z Italijo ...

Te vesti so povzročile, da je začelo tudi Blumovo vlado ljudske fronte v Franciji zanimati vprašanje, kako naj bi se zopet upostavilo prijateljstvo z Italijo, ki je bilo sklenjeno januarja 1935, pa je bilo porušeno z italijanskim bojnim pohodom v Abesinijo, še bolj pa po rezultatu volitev, ki so v Franciji postavile na krmilo ljudi, ki so v zvezi z moskovsko internacionalno začele borbo zoper fašizem na vseh frontah. Danes pa je tudi vlada ljudske fronte prišla do prepričanja, da je ta politika nevzdržljiva in da bo tesna zveza ali naravnost popolna odvisnost francoske politike od

londonskega kabineta nujno privedla do upostavitve prijateljskih odnosov Pariza z Rimom. Podpredsednik vlade, radikal Daladier, je imel govor, v katerem v imenu svoje stranke naravnost zahteva, da se z Italijo zopet upostavijo tesni politični odnosi, s čimer odgovorni činitelji ljudske fronte popolnoma soglašajo, ne vidijo pa še možnosti, kako bi mogli potolažiti svoje volilce, predvsem pa komunistično krilo, katerega se Blum sicer na vso moč otepa, se ga pa na noben način ne more osvoboditi, to tem bolj, ker se mora bati odpora komunistov zoper obljubo, ki jo je dal Blum v francoskem senatu, da namreč ne bo več trpel zasedbe tovarn. Pot do sporazuma z Italijo bo torej za to vlado jako težka, toda neizogibna. To pove tudi »Temps«, ki izraža mnenje zunanjega ministra Delbosa, ki pravi, da sedanji položaj ogroža zvezo francoskih severnoafriških kolonij z domo-

vino. Italija ima danes tako mornarico in tako letalstvo, da ga niti Anglija ne more prežetati, kaj še Francija.

Ker je Nemčija preveč okrepljena

Neprijateljski odnosi med Francijo in Italijo so okrepili Nemčijo, da je začela na vseh frontah sveta agresivno politiko, kateri bo Italija tako dolgo sekundirala, dokler Francija ne bo priznala izvršenega dejstva italijanskega kolonialnega imperija v Afriki. Italijani sami smatrajo zvezo z Nemčijo kot nenaravno in značilno je, da ogromna »Maginotova linija«, ki jo Italija gradi v južnem Tirolu, ni namenjena za nišesar izjavlja, da kakor za obrambo pred nemškimi napadom. Francija bi lahko Italijo takoj osvobodila neprijetne zveze z Nemčijo, če bi na kakršenkoli že način priznala Italijane v Etiopiji, vsaj tako kakor Anglija, torej na ta način, da tudi ona odpokliče svojega poslanika iz Addis Abebe.

Toda politika, ki je načeloma navezana na Zvezo narodov v Zenevi, tvori veliko zapreko preobratu v francosko-italijanski odnos in stvar francoskih državnikov je, da razmislijo, kako bi jo mogli preskočiti.

Beck o poljski politiki

Molk o Češkoslovaški

Varšava, 18. decembra. c. Danes je v poljskem senatu podal obširno poročilo o svoji zunanji politiki poljski zunanji minister Josip Beck. Poljska zunanja politika je bila to leto silno delavna in je tudi dosegla lepe uspehe tako glede prestiža poljske države kakor tudi glede splošne samostojne poljske politike v svetu. Beckov ekspoze vse odmeva teh ugotovitev.

Beck je najprej obširno razpravljal o splošnem položaju v Evropi in je seveda takoj omenil obširno kampanjo, ki hoče Evropo razdeliti v dva ločena ideološka bloka, med katerima bi naj zazijal velik prepad in ki bi moral prej ali slej potegniti Evropo v ta prepad. Poljska se dobro zaveda zdravil sil, ki žive v poljskem narodu in ki ta narod vodijo in zato odklanja Poljska potrebo pristopiti h kakemu izmed teh dveh ideoloških blokov.

Ko je tako zarislal načelen okvir poljske zunanje politike, ki je torej mnogo bližji ideologiji Zveze narodov kot pa drugim stremenjem, se je Beck takoj dotaknil odnosov Poljske do svojih

sosedom. Beck je priznal, da se med temi evropskimi državami bije močno prerinjav, ker se hoče ustvariti neko novo znošno »razmerje med državami v Evropi, ki naj prepreči prebude udarce interesov, ki se skoraj na vseh mejah križajo. Poljska vlada takoj izjavlja, da nikjer noben evropski sporazum ne more biti sklenjen, ne da bi Poljska bila pri tem zadostno in v polni meri upoštevana. Poljska pa hoče sodelovati z vsemi državami in sicer v prvi vrsti s svojimi sosedi za mirno sožitje evropskih narodov.

Glede sosedov se je Beck najprej dotaknil odnosov s sovjetsko Rusijo. Rekel je, da so ti odnosi tako urejeni, da so za Poljsko koristni.

Nemčijo pa je Beck hotel pomiriti s to izjavo, češ, da se na Poljskem in v Nemčiji širi nervoznost zaradi bodočnosti poljsko-nemških odnosov. Beck pa upa, da se bodo odnosi mirno spravili v stari tir, ko se bo vse uredilo in bo zopet vse dobro med Nemčijo in Poljsko.

Vsi poljski obrambni pakti so dobri in pokazali so, da izvršno služijo miru v Evropi. V tej zvezi mora zelo pohvalno omeniti lep odmev poljsko-francoskih vojaških obiskov v Varšavi in Parizu. Zveza med Francijo in Poljsko je ozka in tesna in Poljska bo v vseh ozirih tako tesno še naprej sodelovala s Francijo. Z Romunijo je Poljska sedaj v najlepših odnosih. To dokazuje zadnji obisk Antonescu v Varšavi, kmalu nato pa je prišel v Varšavo tudi načelnik romunskega generalnega štaba general Samsonovici.

Kot apoteozo svojega uspešnega dela pa je Beck prešel na svoji nedavni obisk v Londonu, ki je za politiko in položaj Poljske izredno mnogo pomenil.

Vtis v Parizu Vojaška pogajanja z Romunijo

Pariz, 18. dec. c. Pariški listi že objavljajo komentarje o Beckovem ekspozeju. Listi menijo, da je bil Beck še dovolj kavalirski glede Zveze narodov, ko je rekel, da so bile vojne tedaj, ko še ni bilo Zveze narodov, na žalost pa so bile vojne tudi sedaj, ko imamo Zvezo narodov. Listi obžalujejo, da se Beck še z nobeno besedo ni dotaknil odnosov s Češkoslovaško in da je izjavil, da še zaupa v pogodbo, ki veže Nemčijo in Poljsko. V Parizu menijo, da so to bile še negativne značilnosti Beckovega govora. Pač pa so listi veseli tistih delov govora, ki omenja odnose Poljske do Rusije, Francije, Romunije in Male zveze.

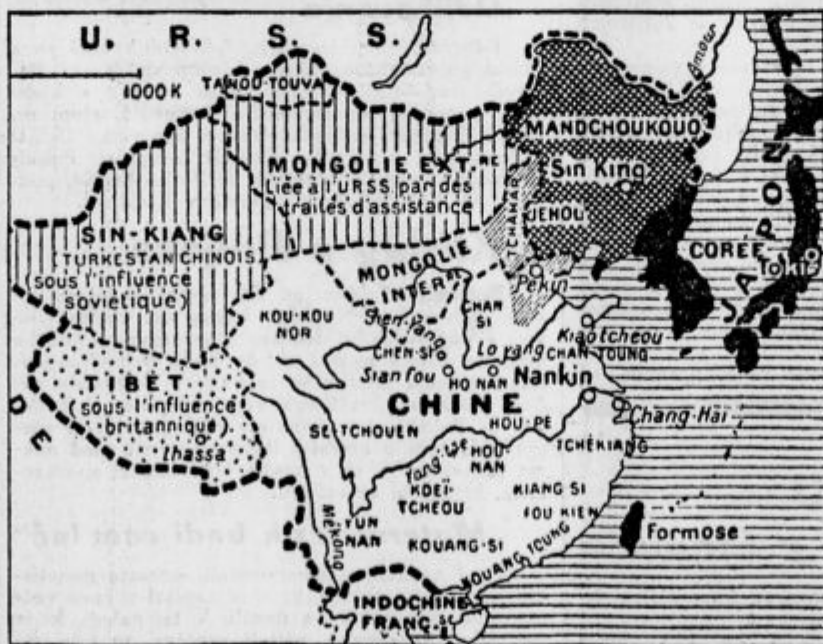
Splošno pozornost pripišejo v Parizu sedanjim pogajanjem Antonescu. Po sestankih z vojnim ministrom Daladriem in letalskim ministrom Colom se meni, da so ta pogajanja prešla na popolnoma vojaško polje in je zato zelo pomembna, da je Antonescu o tem stalno obveščal jugoslovanskega poslanika Puriča, češkoslovaškega poslanika Osuskega in poljskega veleposlanika Lukasiewicza. Danes je romunski poslanik priredil kosilo, na katerem so bili tudi Blum, Delbos in Purič.

London, 18. dec. c. Nocojšnji listi poročajo, da se bo Antonescu iz Pariza podal v London. Vest pa še ni potrjena.

Sv. oče zopet slabši

Vatikan, 18. dec. b. Zdravje sv. očeta se je od včeraj do danes znatno poslabšalo.

Dunajska vremenska napoved: malo sprememb milega vremena.

Razkisanje stare kitajske države

Črna polja: japonski imperij.

Kražasto črtana polja: pod japonskim nadzorstvom.

Poševno črtana polja: japonsko prodiranje.

Navpično črtana polja: pod sovjetskim nadzorstvom.

Pikčasta polja: pod angleškim nadzorstvom.

Belo polje: večinoma pod kitajsko vlado (Čankajšek).

(Glej članek na 2. str.)

gozdovi že pred tisočletji. Poleg tega imamo pa še gradbeno ministrstvo, ki mora tudi kje kaj graditi. Vse preveč v naši upravi prevladuje naziranje, da je treba iz vsakega pojva vleči denar in ga pregledati z vseh strani, kako bi se ga še kaj izvabilo v državno blagajno. Ako bi na to mislil samo finančni minister, bi si boljše uprave ne mogli želeči, ako pa vsa uprava misli samo na to, da pride do tako čudnega zamenjevanja imenov, da pod tujski promet spada že prav vse, kar more tujec videti, slišati, otipati in kupiti in državljan, ki te stvari potrebujejo skozi leto in dan, stopijo v ozadje — ako tujci ne hodijo k njim, se ne izplača streči jim z do bro ceste in elektriko, ako bi pa to imeli, bi pa tujci hodili k njim ker pri nas so naravne lepote dane skoro povsod. Začarani krog!

Tujski promet se je pri nas izcimil v posebno panogo uprave, v resnici se pa vzdržati samo kot nagrada dobre uprave. Po našem mnenju naj bi bila vsa organizacija tujkega prometa v tem, da je v vsakem kraju nekaj ustanov, ki tujcu povedo, kje bo dobil stanovanje, kako

najhitreje pride iz kraja v kraj, kakšne so vremenske razmere na tej in tej gori, kdaj je to in to jezero najlepše itd. Drugi del tujkoprometne organizacije pa je v tem, da po inozemstvu razglasi, kako lepo je pri nas snovala mati narava in da v skiptičnih slikah, fotografijah in filmih pokaže, kaj je na tej zemlji ustvarilo prosvetno, prometno, socialno, gradbeno, kmetijsko in katerokoli drugo ministrstvo. Našo zemljo je treba pokazati inozemstvu z vsem, kar je na njej ustvarila človeška roka, bodisi v vaški ali občinski ali državni skupnosti in vsa dežela bo dejansko tujkoprometna.

Naša uprava nosi vse znake razvrzane preteklosti Radi valovanj v prejšnjih dobah ni bilo prilike in tudi volje ne, da bi se izboljšala. Danes je prilika in prepričani smo, da tudi volja. Mi smo njeno neorientiranost pokazali na tujskem prometu, pričakujemo pa, da ga bo kmalu pospeševala dobra uprava, ki skrbí naj prej za lastne državljanke, državljanji pa jo bodo podpirali z gostoljubnostjo in postrežljivostjo, da bo inozemec z veseljem ostajal pri nas.

Odkod sedanje razdejanje sveta

Pastirsko pismo češkoslovaških školoov proti brezboštvo

Na zadnje adventno nedeljo pred božičem, to je jutri, bo v vseh katoliških cerkvah Češke in Slovaške prečitano pastirsko pismo češkoslovaških školoov kot zadnje konference češkoslovaškega episkopata. Pastirsko pismo postavlja v klasičnih starih razdirajočih silah, ki potekajo iz svetovno-revolucionarnega brezboštva, zahteva po krščanski obnovi.

Uvodom omenja škofje adventno brepenjenje današnjega človeštva po Odršeniku. Saj se vendar gode stvari, ki niso bile mogoče niti v časih najhujših zablod narodov in niti ne pred prihodom božjega Odršenika.

Sv. oče Pij XI. je izjavil javno španskim beguncem, ki jih je sprejel na praznik Povišanja sv. Križa, da so dogodki, ki se odigrajo v Španiji, izbruhli od sedaj nepoznane grozovitosti in brezsrčnosti surovosti, kakršnih ne bi pričakovali niti od ljudi, ki so še tako zavrnjeni in k temu dostavljajo: »V Kristusovi cerkvi gledajo edino resnično oviro za splošen prevrat. Delajo neprestano z izredno spretno agitacijo za tem ciljem, da bi obvladali ves svet s svojimi ne le nespretnimi ampak tudi silno nevarnimi nauki. Ako se jim posreči na ta način kak narod zapeljati in ga moralno zastrupiti, potem pride do splošnega boja, do boja proti vsem človeškim in božjim postavam. Posledica je vedno splošna revolucija in brezsrčno medsebojno klanje. In do takih nesreč bo gotovo prišlo v eni ali drugi obliki, tako kakor v ubogi Španiji povsod, ako ne bodo odgovorni činitelji pravočasno oskrbeli odpravo, dokler ni prepozno. In zakaj prepozno? Radi strašno sebičnega mišljenja, radi kvarne medsebojne zavisti, radi nenasitnega hlepenja po lastnem dobičku.«

»Hudo je bilo pred prihodom božjega Sina na svet. Toda takrat se niti globoko padli pagani niso upali napovedati Bogu vojne. Danes pa oznanja armada obojitev željnih brezbožnikov, kakor se sami s ponosom imenujejo, s satanskim sovraštvom boj proti Bogu samemu na vsem svetu. Pri tem je zlasti bridko, da komunizem vso krivdo za sedanje razvrzane razmere namenoma vali na katoliško Cerkev. Na katoliško Cerkev, ki se je vedno zavzemala za pravice revnih, slabotnih in preganjenih. Na katoliško Cerkev, ki je prva gradila bolnišnice, sirotišnice in zatočišča, ko pagani niso imeli nikakega smisla in usmiljenja za trpeče človeštvo. To je delala in še danes dela Cerkev tudi tamkaj kjer ji svet plačuje s nevaležnostjo, s preganjanjem, s zapleno premoženja in s pobijanjem duhovnikov in redovnic.«

»To katoliško Cerkev bi radi kamenjali in jo sramotili, češ, da nima nobenega razumevanja za ubožstvo ljudi. Ali si je mogoče misliti večjega sramotjenja? Ravno tako ve vsa svet, da se katoliška Cerkev nikdar ni zadovoljila le z usmiljeno dobrodelnostjo, ampak je vedno vse zastavila, da države dode tudi zakonodajo, ki bo uzakonila pravičnost v javnem in posebno še v gospodarskem življenju.«

»Ali niso bili ravno v najnovejšem času prepričani katoličani, laiki, duhovniki in škofje, ki so se neustrašeno borili za pravice delovnega ljudstva. Imena, kakor Kolping, škof Ketteler, kardinal Manning, ustanovitelj, salezijanec sv. Janez Bosko in imena mnogih drugih so vendar poznana v vsem svetu.«

Nikdar pa ni mogoče pozabiti nesmrtnih zaslug velikega papeža Leona XIII. za delavstvo. V času ko so prosvitljenci parlamentu le z izjemnimi zakoni in z orožjem vojevali socialne boje, je delavska enciklika Leona XIII. »Rerum novarum« budila vest podjetnikov, državljanov in vseh odgovornih činiteljev, da raj ne trpe več strahotne krivice, ki jih je gospodarski mamon zadajal ubogemu proletarijatu. In sedanjí sveti oče Pij XI., pred čigar duhovno veličino se spoštljivo klanja ves svet, je obširno popisal koristne učinke, ki jih je rodila enciklika Leona XIII. Tudi sam je izdal okrožnico ob 40-letnem jubileju prej imenovane enciklike. Vsakdo naj bi se podvržl vodstvu in nauku svete Cerkve in se potrudil, da po možnosti in po svojem položaju, ki ga zavzema, pomaga k obnovitvi človeške družbe, kakor pravi Leon XIII.: »Nihče naj ne bi gledal samo na svoje interese, ampak naj bi imel pred očmi interes Jezusa Kristusa, tako da bi vsem in povsod vladal Kristus, kateremu naj bo slava in čast in oblast na vekomaj.«

Poziv katoliške Cerkve k potrebni obnovi družabnega reda na osnovi pravičnosti in ljubezni je žal ostal glas vpijočega v puščavi. Človeštvo plove v pogubo, odklanja nauk nebeskega Samarijana in svoje Cerkve tako v zasebnem družinskem življenju kakor tudi v javnem življenju in se niti malo ne posluževati resničnih sredstev, ki jih Cerkev nasvetuje.

Odkod stiska in lakota? Ker je človeštvo Boga zapustilo in iz nenasitne sebičnosti, teptaje vse zakone pravičnosti in krščanske ljubezni, preje pripravljeno uničiti naravne sadove, kakor pa da bi jih stradalajočim in potrebnim delilo.

Ako se na ta način pripravljajo tla za prevratne elemente, ali je potem krivda katoliške Cerkve, ki takšno ravnanje obsoja kot zločin, ki kliče k Bogu za maševanje? Ne, krivda je na strani tistih, ki jih ne ganejo proseči glasovi potrebnih in ki svoja srca zaklepajo pred pomani-

kanjem ubogih. Prevratni elementi obljubljajo ubogemu ljudstvu vse mogoče, da celo nebesa na zemlji. Pri tem pa je imela in ima povsod, kjer pridejo na oblast, edinole le smrt svojo krvavo žetev in to ne le na moriških in v ječah, ampak stotisoč in celo milijoni dobrih, nedolžnih, revnih in najrevnejših, ki so prav tako trpeli lakoto, bolezní in revščino, padajo kot žrtve tako krutega preganjanja, da nadkriljuje celo grozovitosti nad prvimi kristjani, ki sta jih uganjala kak Neron ali Dioklecijan.

Njihovo, po pravici satansko delo pa se ne zadovolji le s telesnim uničenjem človeka. Hočejo ga onesrečiti tudi za vso večnost. Zato mu iz srca izgrajajo vero, ko prevzeto s očetom laži vzklikajo: »Kdo je Bog?« »Ne poznam Boga!« Dobro se zavedajo, da je človek brez vere pripravno orodje za vse hudo. Zato se nikdar in od nikogar ne daje zapeljati k sodelovanju s brezbožnim komunizmom, ako nečete sami postati nesrečni in spremeniti našo drago lepo domovino v prah in razvaline. Že apostol narodov svari: »Kaj imata pra-

Predsedniške volitve za TOI

Ljubljana, 19. decembra.

Včeraj, dne 18. decembra se je zbrala novoizvoljena zbornica TOI na svojo prvo sejo, da si izvoli zbornično predsedstvo. Rezultat volitev je bil ta, da je bil g. Jelačin izvoljen za predsednika zbornice s 29 glasovi. G. Avenek je ostal s 28 glasovi v manjšini. Tri glasovnice so bile prazne, dva zbornična člana sta pa izostala od seje. G. Jelačin je bil torej z enim glasom večine izvoljen. To so suha dejstva in s tem dejstva računamo.

Ko tako presojamo novo nastali položaj v zbornici TOI, se nam zdi potrebno, da podčrtamo nekatere važne stvari iz preteklosti in iz časov, ko so se pripravljale volitve v sedanjo zbornico. Predvsem moramo odgovoriti na vprašanje, zakaj je bila prejšnja zbornica razpuščena. Odgovor na to vprašanje je prav lahek. Prejšnja zbornica je živela svoje življenje ne po zaupanju zborničnih udov, marveč po milosti prejšnjega režima. Zbornični člani so pri volitvah l. 1927. poslali druge zaupnike v to zbornico. Po svojem mišljenju so bili izvoljeni svetniki po veliki večini nasprotniki absolutističnega režima. Dasi je zbornica izšla iz svobodnih volitev in dasi je obstojal vsaj v industrijskem odseku dogovor, ki je bil veljaven za vso dobo zborničnega zoslovanja, je vendar JNS-arski režim pometal velik del izvoljenih zborničnih svetnikov iz zbornice in na njihova mesta svojevoljno imenoval ljudi, ki so mu bili všečni. Znani so ljudje, ki so imeli pri tem nečednem dejanju svoje roke vmes. Tedanji predsednik, torej najvažnejša oseba, ki ijo je zaupanje prejšnje večine, obstoječe iz pristašev SLS, postavilo na to mesto, je našel milost v očeh tedanjih oblastnikov. Pustili so ga v zbornici na predsedniškem mestu. Voditelji slovenskih JNS-arjev so že vedeli, zakaj jim g. Jelačina ni treba preganiti s tega mesta. Znano je tudi, kakšno vlogo so igrali gospodje tajniki v vsem zborničnem poslovanju. Najvažnejša oseba v zbornici je ostala, v kolikor to že preje ni bila, glavni tajnik zbornice. Znano je, kako je g. glavni tajnik vprav pod predsedstvom g. Jelačina prišel na to mesto. Teh stvari ne bomo danes tukaj globlje razpravljali in je danes v javnem organu te stvari tudi težko razpravljati.

Za objektivno misleče ljudi je jasno, da prejšnja zbornica ni potemtakem uživala avtoritete, da bi se ji moglo zaupati pri pripravi in izvedbo novih volitev v zbornico. Zato je bila razpuščena, obenem so se pa tudi razpisale nove volitve za zbornico.

Takoj po razpisu so se pojavili iz gospodarskih krogov glasovi, ali ne bi kazalo, da se zbornica popolnoma depolitizira in vrne svojemu prvemu in glavnemu namenu, namreč, da bodi zastopstvo slovenskega gospodarstva. Zato se naj po možnosti reši iz vrtine političnih borb. To je pa nemogoče, razen če se zbornično zastopstvo izvoli po kompromisu. Le tako bo mogoče v novi zbornici mirno sodelovanje brez prikritih in odkritih strankarskih bojev. Mimo tega pa je prejšnji režim tako zelo izumetničil volilni postopek, da je tudi zaradi tega boljše, izogniti se volilnemu boju.

Zaradi teh razlogov so se začela pogajanja za volilni kompromis za novo zbornico TOI. Pogajanja za kompromis so bila dolgotrajna in včasih dovolj mučna. Končno so pa pooblaščenici uspeli, da so se v glavnih načelnih mislih zedinili in na tej podlagi sklenili kompromis v industrijskem, trgovskem in v obrtnem odseku. Gostinski odsek je bil iz tega dogovora izključen, to se pravi, obe dogovarjajoči se stranki sta pristali na to, da Zveza gostinskih združenj postavi listo po svoji volji. Zastopniki naše smeri so se držali dogovora glede kandidatov v gostinskem odseku. Niso se vmešavali v prejšnje, katere osebnosti bo Zveza postavila za svoje kandidate.

Ko so se vršila pogajanja za kompromis, se

vičnost in brezbožnost skupnega, kaj imata skupnega luč in tema, kako moreta iti skupaj Kristus in Belial (II. Kor. 6, 14).

»Vaša nadaljna naloga je, da sodelujete na obnovi družabnega reda v smislu in po navodilih sv. očeta. Kajti vsaka borba proti komunizmu bo brezuspešna, ako se ne posreči na razvalinah, ki nam jih zapuščata mamonistični liberalizem, zgraditi nov dom na podlagi pravičnosti in krščanske ljubezni. Vaše sodelovanje obstoja predvsem na obnovi vašega lastnega življenja v duhu Kristusovemu.«

»Dobro se zavedamo, da o uvedbi pravičnega socialnega in gospodarskega reda odločujejo ustave in parlamenti in ne poedinec, ampak ves narod po svojih poslanstvih. Ako pomislimo, da so v naši republiki katoličani v pretežni večini, je gotovo, da je mogoče priti v naši republiki do bolj-ših razmer tudi v gospodarskem in socialnem pogledu, ako bo vsak katoličan v javnem življenju stvoril svojo dolžnost v krščanskem smislu.«

Ako naj tehnični napredek in celo gospodarsko življenje prinese človeštvu blagoslov in ne prokletstvo, je potrebno, da služimo Bogu in tako splošni blaginji, nikakor pa ne mamoni. To, kar sv. Pavel v pismu do Rimljanov piše o posledicah neposlušnosti napram Bogu, velja tudi za nas. Iz te neposlušnosti raste, kakor iz skupne korenine vse razdejanje sedanjega sveta.

nikdar ni javljala težnja, da bi se eni ali drugi stranki zagotovila absolutno zanesljiva večina. Z naše strani se je pa jasno in ne dvomno povedalo vsem prizadetim, da ne bi mogli sprejeti na vodilno mesto osebe, ki je v prvi vrsti odgovorna za prejšnji režim v zbornici TOI. Mi smo tudi odločno povedali, da želimo imeti na tem mestu gospoda, ki uživa velik glas kot strokovnjak in je brezdvomno tudi eden glavnih predstavnikov slovenskega gospodarskega življenja. Res je to, da je ta gospod po svojem političnem mišljenju naš prista — to menda vsaj danes ni poseben greh — ni pa v nobenem oziru kakšna politično eksponirana osebnost. Z nasprotni strani so pa že med razgovori za kompromis namigavali, da bodo pač morali kandidirati gospoda sedanjega predsednika zbornice. In res je g. Jelačin postal kandidat JNS in je bil kot tak včeraj tudi izvoljen. Naj g. Jelačin o sebi trdi karkoli hoče, izvoljen je bil kot oficijelni kandidat JNS. Kje je dobil glasove za enoglasno večino, ne bomo raziskovali. Pride čas, ko bo vse jasno.

Novi g. predsednik je že na prvi seji pokazal svojo mnogostranost. Ve za vse grehe vseh vlad in zna tudi dobro konstatirati, kaj se je grešilo in kje se je grešilo in kdo je grešil. Pri vseh teh grehih so krivi vsi, seveda v prvi vrsti vladajoči režim, pod katerim je menda vse slabše v Sloveniji, kakor je bilo kdajkoli poprej. G. Jelačin je pokazal tudi na resnični vrli mnogih in premnogih nesreč, po katerih trpimo dolgih 16 let, to je na centralizem. Kdo mu je pa pomagal do predsedniškega mesta? Ali ne morda očetje centralizma? Mi bi prav zaupno vprašali g. Jelačina sledeče: V kateri stranki je bil g. Jelačin l. 1920, ko se je ustvarjal pri nas centralizem? Mi bi g. Jelačina še nekaj vprašali: Kdo ga je postavil prvokrat na čelo zbornice TOI in kdo ponovno drugič? Kdo je njega poslal v Narodno banko? Mi pravimo, da mora povsod veljati gentlemenstvo. Če sem kaj vzel, se moram zavedati, da sem prejel iz tega pa sledi marsikaj. Ta zavest je pri nekaterih živa, pri drugih manj živa.

G. Jelačin je zopet nekaj vzel in prejel. Zdaj je prejel iz drugih rok. Pokazal se je takoj hvaležnega s tem, da jim je napravil malo politično predavanje in jim izbuja nepoklican in nezaželen politični pridigo. Zdaj bomo zopet poslušali govore, v zbornici se bo pa ustoličilo prejšnje stanje. Nekateri v zbornici so tega silno veseli. Če bodo tega veseli tudi člani zbornice, bomo pa kmalu videli. Še to. Nekaterim je bilo včeraj več na tem, da so prebrisano agitacijo zmagali justament, kakor pa zavest, da se morajo v zbornici ustvariti predpogoji treznega gospodarskega gledanja in dela. Tako gledamo na včerajšnje volitve mi.

Odlikovanja

Beograd, 18. decembra, AA. Odlikovani so z redom jugoslovanske krone 4. stop. dr. Anton Milavec, predsednik Pokojninskega zavoda v Ljubljani, z redom jugoslovanske krone 5. stop. dr. Ernest Gorisek, vršilec dolžnosti upravnika OUZD v Beogradu, dr. Janko Vrančič, ravnatelj Pokojninskega zavoda v Ljubljani in Jerko Santija, podravnatelj Pokojninskega zavoda v Ljubljani.

Kliring s Poljsko

Belgrad, 18. dec. m. Ob priliki zadnjega bivanja guvernerja Narodne banke dr. Radosavljeviča v Varšavi je bil dosežen z guvernerjem poljske narodne banke sporazum, da bodo prihodnji mesec pogajanja med našo in poljsko delegacijo zaradi ureditve kliringskega vprašanja med Jugoslavijo in Poljsko. Istočasno sta oba guvernerja razpravljala tudi o ureditvi trgovske zveze med obema državama in o novim trgovskim sporazumom, ki naj bi se sklenil.

»Materni jezik bodi vam luč«

Pred nedavnim smo poročali, oziroma ponatili smo šolsko nalogo, ki jo je napisal učenec večrazredne šole nekje na deželi. V tej nalogi, ki je pač taka, kakršno g. učitelj zahteva, je bilo rečeno, da so matere naših otrok Jugoslovanke, ne pa Slovenke. Skratka, ta naloga je bila taka, da je vsakdo lahko videl, kako učitelj uči učence ta-jiti svoj materni jezik.

Na isti šoli se je pa sedaj zgodilo še nekaj zanimivega. Učenci 3. razreda so narisali ter s tušem in zlato barvo prevlekli črke Slomškovega izreka,

Raspis službe

Razpisuje se mesto praktičnega veterinarja za sodni okraj Žužemberk s sedežem v Žužemberku. Ponuja se začasno pomoč od 800 Din mesečno. Mesto bo v bodočem proračunskem letu dobesedno pragmatizirano in podeljeno v Žužemberku nastanjenemu praktičnemu veterinarju, ako se bo izkazal kot marljiv in sposoben večak.

Prijave, opremljene s potrebnimi osebnimi spisi naj se pošljejo občini Žužemberk do dne 15. januarja 1937.

Uprava občine Žužemberk,
dne 9. decembra 1936

Oglase za božično število

be naša uprava sicer sprejemala do 23. decembra opoldne, vendar prosimo, da jih cenj. inserenti izroče kar največ mogoče še v ponedeljek in torek, ker sicer pri najboljši volji ne bo mogoče vsem ustreči.

Eden o Španiji

»Prisrčnost med Anglijo in Francijo bo izvedla do konca splošno pomiritev v Evropi...«

London, 18. decembra. c. Danes se je v spodnji zbornici vendar vršila debata o angleški zunanji politiki. Zbornica je imela danes dve seji. To sta bili tudi zadnji v letu, ker se parlament spet se-stane šele 19. januarja.

Na popoldanski seji je vprašal konservativni poslanec Ramsay Edna, če mu je znano, da obstoja sporazum med Francijo in španskimi komunisti. Eden je vstal in rekel: I. da ni nič slišal o kaki pogodbi, 2. vlade v Valenciji ne smemo imenovati komunistične, 3. če so se bili politični umori v Madridu in Barceloni, potem moramo priznati, da so slične stvari uganjali tudi nacionalisti. Ta del svoje izjave je Eden zaključil z besedami, da mu nič ni znanega, da bi bila v Ratisboni v Nemčiji pripravljena armada 60.000 Nemcev, ki misli oditi v Španijo.

Popoldne je govoril najprej poslanec Morgan Jones, ki je izjavil, da mora Anglija odločno odkloniti misel na delitev Evrope v ideološke bloke. Eden mu je odgovarjal zelo obširno in je rekel, da je dolžnost vseh narodov, da dosežejo, da bo ostala španska državljanska vojna žaloigra samo v Španiji. Ponovil je, da bosta Francija in Anglija izvedli nevtralnost do konca in uspeši svojo posredovalno akcijo. Glede angleških dobrovoljcev, ki odhajajo v Španijo, Anglija ne bo nič storila, ker to vprašanje spada v mednarodno pravo. Glede Španije mislijo nekateri, da bi bilo najuspešnejše, če bi Anglija z vojsko posegla vmes. Toda na to ni misliti.

Nato je Eden razvijal na splošno angleško zunanjo politiko, ki jo je naslonil na dva načela: 1. Anglija je danes bolj močna, kot pa je bila lani. 2. izredna prisrčnost med Francijo in Anglijo bo izvedla do konca politiko splošnega pomirjevanja v Evropi.

Mussolini:

»Imamo še druge račune«

Rim, 18. decembra. AA. Danes popoldne je imel perdsednik italijanske vlade Mussolini v Litoriju govor, v katerem je med drugim dejal:

Vsi afriški računi so do zadnjega urejeni. Imamo pa še druge račune, ki jih je treba razčistiti. Trdno sem prepričan, da se bodo ti računi uredili po redni poti, kakor želimo. To želimo, ker smo lašisti, ki ne priznajo pravljice o večnem in nepretrganem miru, kakršnega nikoli ni bilo in nikoli ne bo, ki pa želimo omogočiti kar moč dolgo dobo mira.

Vsa Abesinija v rokah Italije

Addis Abeba, 18. dec. b. Italijanske kolonialne čete so zasedle Gambelo, obmejno in zelo prometno abesinsko mesto. V Gambeli so Abesinci že par dni pred prihodom Italijanov razobesili italijanske zastave. Po predaji rase Imruja ne nalezijo čete na nikakšen odpor. Domačini so priredili prirčne manifestacije italijanskim vojakom. Istočasno je priletela eskadra šestih italijanskih bombnikov, ki se je uspešila na pripravljenem zemljišču. Ta eskadra je pripeljala s seboj vojni material, radio-postaje in sanitetni material. Z njo je priletel general Motta, vrhovni poveljnik italijanskih letalskih sil v kolonijah. Italijanski finančari so takoj prevzeli službo v carinarnici. V Gambeli je že od nekdanj živahen promet s Sudanom, ki se bo tudi v bodoče razvijal v lepem obsegu.

Domači odmevi

ki pravi: »Želim, kakor hvaležen sin svoje ljube matere, da, kakor je bila moja prva beseda slovenska, tako naj bo tudi slovenska moja zadnja beseda.«

Šolarji so ta napis dejali v okvir (nad 2 m dolg) in ga v ponedeljek 30. novembra skupno z razredno učiteljsko pritrdili na prazno steno šolske sobe v svojem razredu. Tako visoko so pritrdili ta napis, da bi ga brez lestve nihče ne mogel sneti.

V isti šolski sobi pa poučuje svoj razred znani »prijatelj« slovenskega jezika, o katerem govorimo zgoraj. Dne 4. decembra je šolski napis izginil, vsi drugi napisi v razredu so pa ostali.

Kaj naj rečemo k temu? Menda tole: vsi zavedni Slovenci smo užaljeni, da naši učitelji tako ravnavo z našim jezikom in da tako vzgajajo naše slovenske otroke. Če jim je slovenski jezik tako odveč, jim svetujemo, da naj gredo svoje krh služiti kam drugam. Ne bo pa odveč, če pripomnimo, da jezika naših bratov odstran naših državnih meja ne preganjajo nič bolj, kot ga preganjajo nekateri ljudje od tam tu med nami.

V pojasnilo velike »ljubezni« in »nemaščevalnosti« naj povemo še to, da je dotična učiteljica takoj prejela »zasluženo plačilo« na ta način, da je bil dovoljen dopust za 1 dan na mah preklidan.

Brez ozira na to, kdo je odstranil ali dal odstraniti napis, pa se vprašajmo: Kaj bi se zgodilo s človekom, ki bi med Srbi ali med Hrvti tako podlo zaničeval njihov jezik? Ali pa med Francozi ali Nemci ali Angleži ali pa med Albanci ali Grki? Ali naj samo Slovenci mirno prenašamo take ljudi in se jim na cesti morda še odkrivamo kot »šolnikom«?

Osebnosti

Belgrad, 18. dec. m. Prosvetni minister je razveljavil premostitev učitelja Marjana Zeleznika iz Radatovičev (Črnovelj) v Zabukovo (Brežice). Sprejeta je bila ostavka, ki jo je podala na državno službo Marija Verčon-Engelman, učiteljica v Zalogu pri Kamniku. Upokojena je Terezija Štros, učiteljica v Laškem.

Belgrad, 18. dec. m. Zdravstveno stanje Ne-šića se je poslabšalo ter leži bolnik v težki nezavezi.

Belgrad, 18. dec. m. Za gozdarskega svetnika VI. skup. je prestavljen na gozdarsko upravo v Zupanjcu inž. Žužek, šef gozdarske uprave v Morviču.

Belgrad, 17. dec. AA. Z redom belega orla 5. stopnje je odlikovan pomočnik generalnega ravnatelja SUZOR-ja v Zagrebu Radovan Matjašič.

Čankajšek je še živ

Rdeči uporniki obkoljeni v Lianfaju

London, 18. dec. b. Položaj na Daljnem vzhodu je še vedno nejasen. Nankinske čete napredujejo proti Sianfu s uspehom ter doseže skoraj popolnoma obkolile to mesto. V primeru poraza upornikov bo padel vladni četam v roke tudi uporniški general Cansuljan s vsemi svojimi prijatelji. Zaradi tega je izpuštil na svobodo guvernerja pokrajine Cankinvej, ki je takoj prispel v Lojan ter brzojavil centralni vladi v Nankingu, da maršal Čankajšek prepušča vse nadaljnja sovrastva proti upornikom. Voditelji upornikov so pripravljeno spustiti maršala Čankajškega na svobodo, če se izpolnijo njihovi pogoji. V brzojavu zahteve za izpustitev Čankajškega ni navedel, pač pa je dejal, da pride osebo v Nanking, da ustnemo poročila. Bržkone je Cansuljan zahteval za sebe in svoje tovariše, da jih ne kaznujejo ter da mora nankinska vlada sprejeti tudi predstavnike komunistične stranke v Kvomitang.

Po poročilih iz Sanghaja Japonska nadaljuje svoje vojne priprave in njeno brodogradnjo vsak trenutek izpluje v kitajske vode. Kakor hitro bi nankinska vlada sprejela v svojo sredo komunistične predstavnike, bo Japonska smatrala to kot povod za oboroženo posredovanje. V vsej naglici se mobilizirajo tudi kopne sile v Mandžuriji, proti mongolski meji pa se neprestano

pošiljajo nove čete. Poleg tega se koncentrira japonska vojska pri Tienčenu.

Maršal Čankajšek je še živ, toda še vedno v rokah upornikov. Po nekaj poročilih ni posebne slege med maršalom Čankajškom in nankinsko vlado glede nastopa proti maršalu Cansuljanu. Sinoji je prispelo iz Sianfu vladno letalo z generalštabnim častnikom ter so se v zvezi s tem razširile govorice, da je priletel sam Čankajšek. Te vesti so se pokazale kot neresnične. Ta častnik je prinesel poročilo glede operacij in stališča nankinske vlade. Maršal Čankajšek vstraja na tem, da se proti upornikom ne prične kazenska ekspedicio, ker je prepričan, da se celoten spor lahko mirno uredi. Iz vladnih krogov v Nankingu pa se poročila, da je maršalovo poročilo prepozno ker so bile že izdana vsa povelja za borbo proti Cansuljanu, katerega sile hočejo stresti. Res se na severnem Kitajskem vodijo hude in krvave borbe nankinskih čet proti četam maršala Cansuljana. Položaj na Kitajskem je zelo zamotan, zlasti, ker še vedno ni znano, kakšno je stališče Kantona do zadnjih dogodkov. Guvernerji posameznih pokrajin so sicer izjavili zvestobo nankinski vladi, toda tistih, ki poznajo razmere na Kitajskem, dobro vedo, da se ti izrazi vdanosti lahko že naslednjega dne spremenijo in da lahko vsi guvernerji padejo v hrbet Nankingu ter se priključijo nasprotnikom.

Dr. Lovro Sušnik — prosvetni načelnik

Casopisi so objavili novico, da je imenovan za načelnika prosvetnega oddelka v Ljubljani profesor dr. Lovro Sušnik. Morda je komu ime in oseba novega g. načelnika manj znana, kakor bi si želel za tako mesto. Kdor pa pozna tihodelo odličnega šolnika, širino njegove izobrazbe in razgledanosti, smisel in čut za vzgojna vprašanja, bo vedel, da si komaj moremo želeli boljšega voditelja našega šolstva. Res se ni uveljavljal hrupno, saj pa je tiho in temeljito delo prode v globine in življenje.

Morda se pri nas nihče ni toliko bavi med srednješkolskimi profesorji z vprašanji šolstva po drugih državah kakor ravno dr. L. Sušnik. Treba je le pregledovati letnike Casa po vojski. Nova naslonitev na Francijo in zanimanje za njeno kulturo (saj je romanist in germanist) ga je nagnilo do obravnavanja francoskega šolstva, ki je v svojem ustroju zelo različno od slovenskega, izhajajočega iz avstrijskega. Napisal je izčrpano razpravo po prvih virih in nam predstavil te razlike 1923 (Cas XVIII). Naslednje leto nam je v še temeljitejši razpravi pokazal belgijsko šolstvo, kjer je našel več podobnosti z našimi razmerami (Cas XIX). K podobnim vprašanjem se je rad in pogosto še vračal v svojih poročilih. Poročal je o mednarodnih profesojskih kongresih (Cas XXI), o državljanski vzgoji drugod in pri nas (Cas XXI), o avstrijski šolski reformi (Cas XXIII), o državi in znanosti v Nemčiji (Cas XXIII).

Višek njegovega vzgojnega šolskega dela pa vsekakor pomenja njegova knjiga Akademski poklici, kjer je z njemu lastno vestnostjo in temeljitostjo zbral vse, kar je potrebno mlademu človeku, ko si po srednji šoli izbira poklic. To je prva tovrstna knjiga med nami, a po kvaliteti tako odlična, da bi bili zanjo hvaležni tudi drugi večji in največji narodi. Pri delu mu je sicer pomagalo mnogo delavcev posameznih poklicev, saj ni mogel, da bi kdo sam poznal vse poklice dovolj, da bi mogel strokovno soditi o njih. A zasluga g. dr. Sušnika zato ni nič manjša, zakaj tudi za tako knjigo je bilo treba polskati ljudi in snovi in vsemu dati dušo. Tako nam je po tej svoji knjigi dr. Sušnika že dolgo časa dober in zanesljiv svetovalec, čeprav ga nismo poznali osebno.

Pa tudi sicer nam njegovo tihodelo v javnosti kaže, da je z živim zanimanjem sledil vse novosti in gibanja sodobnega življenja v svetu. Poročal nam je o nacionalnem vprašanju v Evropi (Cas XXI), o fašizmu, o Italiji in fašistični oblasti (Cas XXI), o francoskem katoliškem delu, o njihovi propagandi, o njihovih političnih in socialnih nazorih (Cas XXI in XXIV). Pa ni poznal kot romanist in germanist le zapadne Evrope. Enako ali še bolje, ali recimo rajši neposredneje je poznal slovanske narode in njih države. Teh ni le proučeval, marveč z njimi tesno tudi praktično sodeloval po različnih družtvih. Saj so vsa naša, slovanska katoliška prizadevanja imela v njem svoj motor. Ne le da je poročal po časopisu o vseh zborih in skupnih prizadevanjih (Cas XXII, O slovanski vzajemnosti; o IV. kongresu slov. kat. akademikov in starešin, Cas XXVII; o Bratislavskem kongresu slov. kat. akademikov in starešin, Cas XXVI itd.), marveč se jih je tudi osebno udeleževal in sodeloval na njih v imenu Slovencev. Zato ga poznaajo odlični naši prijatelji med slovanskimi narodi in bo njegovo ime v čast naši prosveti tudi v inozemstvu. Človeka tako široke razgledanosti in tako obširnega znanja in temeljite delavnosti mora vsakdo spoštovati, toliko bolj ker se vse to druži z nenavadno blagim in plemenitim značajem.

Kdor je torej sledil naše kulturno delo v zadnjih letih, je pogosto naletel na njegovo ime: v času je spoznaval šolnika, ki se ves zanima za evropsko duhovno življenje, v domu in svetu je spoznaval njegove literarno duhovne razglede, v Mentorju njegovo strokovno poznanje provansalske in francoske književnosti. Poleg tega je za ljudi časa piredil za šolo Grimmove Pravilice v zbirki Klasična dela, ki jih izdaja zveza društev šola in dom. Priredba priča o temeljitosti in znanju.

Iz vseh teh nešteti vzrokov smo iz srca vesel, da je prišel na vodstvo našega prosvetnega dela človek s tako odlično pripravljenostjo. Prepričani smo, da je treba tudi za tako mesto resničnega smisla in znanja za vsa ta šolska vprašanja. S svojim obširnim in temeljitim znanjem bo lahko veliko koristil naši šoli, a tudi vsemu šolstvu v državi, ko bo svoje znanje uporabljal v Glavnem prosvetnem svetu v Beogradu. Odlični

Mladina v Gladbecku proslavlja praznik Zedinjenja

Gladbeck, decembra.

V nedeljo, 6. decembra, je priredila tukajšnja jugoslovanska privatna šola pod vodstvom izseljenskega učitelja g. Šlibarja skupno z ostalimi društvi proslavo Zedinjenja. Tako prisrčno in lepe prireditve še ni bilo v Nemčiji; tega mnenja so bili vsi navzoči. Sam general. konzul g. Dušan Pantič je izgovoril besede, da je bila to najlepša proslava, kar jih je videl v Nemčiji v času svojega službovanja. In to je bil uspeh šole dvamesečnega dela, kajti šele dva meseca je preteklo, odkar je v Gladbecku ustanovljena jugoslovanska privatna šola.

Prireditve so se udeležili: g. general. konzul D. Pantič, g. konzul N. Nadič, izseljenski komisar g. H. Samec, g. konzistorialni svetnik Tensundern, tvisničar g. Marič s soprogo, nemški častnikar g. Kill, nadalje skoro vsi predstavniki društev sv. Barbare iz Vestfalije z zveznim predsednikom g. Lindičem na čelu, predsednica Rožen, bratovščin, predsednika Jug. nar. društva in društva Domovinskega zvona iz Gladbecka ter Slovenci in prijatelji Slovencev v takem številu, da je bila velika dvorana Rokodelskega doma popolnoma napolnjena.

Proslava je bila zelo obširna in se je delila v dva dela. V prvem delu proslave je prepevala, deklamirala, rajala in igrala šolska mladina. Kar dvaindvajset točk je vseboval spored otrok. Po oficijelni otvoritvi in pozdravu je zapel mladinski zbor vse tri dele naše drž. himne. Nato je izseljenski učitelj Šlibar očrtal s klenimi besedami pomen 1. decembra za vse Jugoslovane in posebno še za jugosl. državljane v tujini. Poudaril je med drugim, da je to tudi praznik žuljevih rok izseljencev, ki se morejo le v tujini veseliti rasti in napredka naše mile Jugoslavije. kajti tudi izseljenci so po svoje ustvarjali našo svobodo.

Za njegovim govorom je nastopila mladina s tako gotovostjo, da smo se nemalo čudili. Posebno

prisrčen je bil pevski nastop dece prvega, drugega in tretjega razreda, ki se je z gestami izraževala, da razume besede, katere je izgovarjala. Prav tako je naravnost navdušil Slovence nastop male, komaj šestletne deklice Jeretin, ki je deklamirala prisrčno pesmico »Mala Jugoslovanka« (Kostanjevec). Sicer pa je bil tako pester spored, da je bil prav vsak nastop z navdušenjem sprejet, zlasti še ples kolo, katerega so deklice plesale in katerega je naučila gdč. Šturbaj.

Višek prvega dela proslave pa je bila igra »Naš prvi dom« (A. Šlibarja). Besede so padale kot kladiivo in ko so ob koncu igre pogasile na odru luči, je zapel v ozadju mladinski zbor »Kje dom je moj« in se je pokazal na steni transparent, na katerem je bil narisana zemljevid Jugoslavije, ožarjen od zadaj z žarnicami, je bilo navdušenje na vrhuncu.

Drugi del proslave so izpopolnila tukajšnja društva s svojimi nastopi. Sodelovali so: kvartet Barb. društva, meš. zbor Barb. društva, meš. zbor Jug. nar. društva ter meš. zbor Barb. društva, meš. zbor Jug. nar. društva ter meš. zbor Barb. društva, ki je bil sestavljen na pobudo g. izselj. učitelja, pod vodstvom svojih pevovodij g. Stritarja in g. Dobrava. Posebno so bile lepe in občuteno zapete pesmi »Triglav« (Barb. d.) in »Slavce« (Jug. u. d.). Višek drugega dela slavnosti pa je bil nastop moškega zbora s pesmima »Slovenec sem« in »Slovenec, Srb, Hrvat«. H koncu je spregovoril g. generalni konzul D. Pantič, ki je izrekel zahvalo izselj. učitelju Šlibarju za ves trud in delo, ki ga je v tako kratkem času izvršil s to prireditvijo in ki je v nacionalnem oziru neprecenljive vrednosti, in še pripomnil, da kaj takega ni pričakoval. Nadalje je bodril izseljence k složenemu delu. »Tako združene Vas hočem vedno videti,« je zaključil g. gener. konzul svoj govor, ki je bil večkrat prekinjen z navdušenim ploskanjem. Združeni pevski zbori so zapeli nato državno himno ob spremljevanju kvarteta.

Pokojninski sklad mestnih delavcev ogrožen

Kakor smo že poročali, je bila svoječasno leta 1922 za stalne delavce pri mestni občini ljubljanske ustanovljena tako zvana Mestna delavska zavarovalnica z namenom, da le-ta zagotovi po zvestem 35 letnem delu pokojnine. Namen je bil sicer lep, toda že v svojem začetku in v vsem bistvu postavljen na popolnoma napačno osnovo, ali bolje rečeno — bilo je delano brez vsake zdrave, znanstveno-matematične osnove.

Prispevki so bili znatno prenikajo določeni. V pokojninski sklad so se vzeli vsi, tudi najstarejši delavci, ki so bili že tik pred upokojitvijo, a da zanje ni bila oskrbljena premijska rezerva. Obiljubila je sicer tedanja občinska uprava 1 milj. Din, ostalo pa je samo pri obljubi. Sprejemali so v službo še vedno starejše delavce, za katere zopet ni bilo premijske rezerve, a istočasno so odpuščali in stavliali v pokoj še zdrave, delazmožne in delavljive delavce, kateri so seveda nevarno obremenili MDZ. Poskrbljeno ni bilo že od vsega začetka za primerno obrestovanje že itak malenkostnih pokojninskih rezerv, kar bi se pri malo volje in razumevanju lahko zgodilo ter s tem vsaj malo izboljšala ta prepotrebna ustanova, ki je bila že od vsega začetka postavljena na povsem gnile temelje.

Šele leta 1931, ko jim je pričela teči voda v grlo in so izplačila za pokojnine začela že dosegať ves letni dotok na premijah, so prvič dali matematiku g. I. Lahu, naj obračuna dejansko stanje

nemu kulturnemu delavcu in šolniku želimo na novem mestu obilo uspeha in malo razočaranja.

Prof. dr. Lovro Sušnik se je rodil dne 7. avgusta 1887 v Breznici pri Škofji Loki. Studiral je gimnazijo v Kranju, ki jo je z odliko dovršil leta 1907. Na Dunaju je studiral filozofijo in sicer nemščino in francosčino. Med vojno je bil vpoklican k vojakom, kjer je bil ves čas vojne. Prvo službo je nastopil l. 1920 v Kranju kot suplent. Nato je bil profesor dve leti na klasični gimnaziji, za tem pa na II. drž. gimnaziji na Poljanah do svojega sedanjega imenovanja za prosvetnega šefa. Prof. dr. Lovro Sušnik je že med svojim študijem na Dunaju agilno sodeloval v katoliškem dijaškem življenju ter je bil predsednik »Danice«. Potoval je med študijem in pozneje mnogo po svetu. Prepotoval je Švico, Francijo in druge kulturne države ter je zlasti studiral šolski ustroj, mnogo sveta pa je obredel tudi med svetovno vojno.

in ugotovi, kolik je primanjkljaj na premijskih rezervah, a istočasno svetuje in predlaga, kako naj bi se vse to saniralo.

Že tedaj je bilo ugotovljeno, da znaša primanjkljaj 3.300.000 Din in vendar kljub tako poraznim ugotovitvam tedanja občinska uprava ni ničesar storila ter zopet prepustila to tako važno socialno institucijo svoji usodi.

Dasiravno so delavski zaupniki in odborniki delavci v upravi MDZ mesec za mesecem in leto za letom rotirali občinsko upravo, naj uredi in sanira MDZ, so tedanji gospodje na magistratu odlašali in odlašali rešitev tega tako perečega vprašanja. Ako ni lastnega pokojninskega sklada — seveda na zdravi osnovi — je namreč možno samo dvoje: 1. da pri delu ostareli in oslabei mestni delavci ostanejo na stara leta popolnoma brez vsake pokojnine, ali pa 2. da mestna občina ljubljanska, ki je dolžna tako po delavskem rdu kakor po socialnih principih vsaj deloma oskrbeti stare, dela nezmožne delavce, nevarno obremenjujejo leto za letom — in vedno bolj — vsakoletni proračun ljubljanske občine.

Tako nikdar vsa dolga leta kljub neprestanim prošnjam in rotnenju od strani mestnih delavcev ni bilo pri prejšnjih občinskih upravah nobenega poguma in volje za rešitev in sanacijo tega vprašanja. Priti je morala šele sedanja uprava na naš magistrat, ki se je do dobra zavedla nujnosti tega perečega vprašanja in imela tudi toliko poguma, da se je lotila dela za rešitev te ustanove. Ugotoviti je dala, koliko je v teh letih zopet narastel primanjkljaj. Po izvršitvi vseh potrebnih statističnih podatkov je te dni dokončal račune tudi matematik OUZD g. Lah ter ugotavlja, da znaša zdaj celoten primanjkljaj 9.417.000 Din. Za amortizacijo tega primanjkljaja predvideva letno anuiteto 543.000 Din skozi 30 let.

Torej skoraj 9 in pol milj. Din znašajo manjkajoče rezerve za nazaj, po krivdi onih, ki so začeli s to ustanovo brez prave osnove, še bolj pa onih, ki se v toliki dobi niso zgani in niso sanirali MDZ ter jo puščali, da je iz leta v leto padala v nove, že skoraj nepremostljive finančne težkoče.

Delavstvo MOL s polnim upom zre na sedanjjo občinsko upravo, da bo z resnim delom in polnim razumevanjem za najtežja socialna vprašanja mogla rešiti tudi to — že skoraj brezupno vprašanje.

Ne dvomimo, da se bo posrečilo sedanjji občinski upravi, ki ima v tej kratki dobi pokazati že tako ogromne uspehe, rešiti tudi to, za občino in mestne delavce tako važno ustanovo.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE
CELJE — LJUBLJANA — MARIBOR
OBRESTNA MERA ZA VLOGE ZNASA

DO 5%

ZA VLOGE IN OBRESTI JAMČI
DRAVSKA BANOVINA Z VSEM
SVOJIM PREMOZENJEM IN
VSO SVOJO DAVČNO MOČJO.

„Slavončarji“ so se vrnili

Te dni se je vrnilo 700 sezonskih delavcev iz državnega veleposredstva Belje. Prišli so s posebnim vlakom od Kneževih Vinogradov preko Osjeka, Zagreba do Mačkovec v Prekmurju. Prejšnja leta so se vrnili že v začetku novembra, letos se je predvsem zaradi slabega vremena delo zavleklo skoraj za mesec, pa še niso vsega izvršili, ostalo je še okrog 80 oralo koruze in dosti sladkorne pese. Vsi so se vračali domov veseli, s pesmijo in harmoniko. Prva skupina je že izstopila v Cakovcu, ki je potovala dalje z rednim vlakom do Lendave. To so bili večinoma Madžari in tu v Cakovcu so hoteli s pestmi obračunati s svojim gazdom, ki jim ni hotel plačati vožnje do Lendave. Zelo mučen vtis je to napravilo na vse prisotne in delavci so pokazali, kako so nehalno ležni svojemu gazdi. Z zaslužkom so še precej zadovoljni, zaslužili so v sedmih mesecih okrog 2000 Din, nekateri seveda tudi veliko manj. Če primerjamo ta zaslužek z onim v Franciji, res ni velik, vendar doma ni zaslužka in siromak se veseli tudi tega. Pripeljali so s seboj nad 200 vreč moke, veliko masti in drugih življenjskih potrebščin, ki so tam cenejše kot pri nas.

Moralna plat je pa bolj žalostna. Tu je treba nujno pomoči. Drugo leto naši delavci ne smejo iti več brez duhovnika. Več deklet je bilo predčasno odposlanih domov, ker so se pokazali sledovi nemoralnega življenja, druge zopet v bolnišnico zaradi abortusa itd. Ne žudimo se temu, temveč pomagajmo! Pomagajmo delavkam na privatnih veleposredstvih! Drugo leto bo šlo 700 deklet, starih 14—16 let na delo v vrtinarstvo in to se izroča na milost in nemilost najemnika tega dela. Tu je nujno potrebna socialna in moralna pomoč. Začnimo takoj, da ne bo zopet prepozno.

Poštna služba na Pohorju

Tujsko-prometna zveza »Putnik« v Mariboru se je obrnila na merodajne činitele radi poštne dostavne službe na Pohorju. Z dograditvijo prvega dela avtomobilske ceste na Pohorje od Reke do Pohorskega doma in Mariborske kočje se je tujski promet na tem vzvodnem delu Pohorja začel sili na razvijati. V pretekli sezoni nista bila le Pohorski dom in Mariborska kočja odlično zasedena, ampak so se začele v okolici teh domov graditi privatne vile in weekend-hiše, tako da je dobil ta predel Pohorja po vsej pravici naziv jugoslovanski Semmering. Z večjim dotokom gostov in tujcev so se še bolj množile upravičene želje po redni dostavi pošte na teh postojankah. Poštni urad se nahaja v oddaljenih Hočah ter morajo ne le domovi, ampak tudi privatniki pešatihi dobrih 5 ur, da dosepejo do pošte. Ker so dobre poštne zveze pogoj za razvoj turizma, naših letovišč in zimsko-sportnih postojank, je nujno potrebno, da poštno ravnateljstvo odpravi ta nedostatek in uredi za Mariborsko kočjo, Pohorski dom in ostale privatne naselbine, katerim se bo v kratkem pridružil še Dom poštinih uslužbencev na bivšem Petkovem posestvu, redno pošto dostavo in sicer v mesecih maj, junij, julij, avgust in september enkrat dnevno, v ostalih mesecih pa vsaj trikrat tedensko. Le na ta način bo mogoče ugoditi upravičenim željam gostov za reden prejem pism, časopisov in denarnih nakazil. Brez zadovoljive rešitve tega vprašanja so vsi naporji za propagando zaman, ker veliko število gostov mora imeti tudi za dobo počitnic redno pošto dostavo. Seveda, želeli bi bilo, da bi se upostavila tudi prepotrebna telefonska zveza, na katero se radi pomanjkanja sredstev za sedaj še ne more misliti. Prepričani smo, da bo poštna direkcija uvidela nujnost in utemeljenost gornje zahteve ter pričakujemo, da bomo imeli na naših postojankah že v najkrajšem času redno pošto dostavo, kar bo brez dvoma velika pridobitev za naše pohorske postojanke.

Cirilometodijska pravna kapela v Jeruzalemu

Prvega decembra letošnjega leta se je vršila v Jeruzalemu, na pobočju Oljske gore, cerkvena slovesnost, ki bo brez dvoma prijetno odjeknila med vsemi katoliškimi slovanskimi narodi. Jeruzalemski patriarh je tega dne opravil zaključne blagoslovitvene obrede v novozgrajenem svetišču, ki nosi pomenljivo ime: Cirilometodijska pravna kapela. Lastniki tega svetišča so češkoslovanski katoliki. Zgradili so ga v okoliščinah, ki zahtevale od njih mnogo idealizma in nemajhnih žrtv. Več kot to pa je vzvišeni namen, ki so mu ga dali, in pa plemenita širokogrudnost, ki so jo pri tej priliki pokazali, in ki je našla viden izraz v samem svetišču. Zakaž v njej so zastopani poleg Čehoslovakov še trije slovanski narodi: Slovenci, Hrvati in Poljaki. Te okoliščine nas nagibljejo, da seznanimo s to kapelo širšo javnost.

Jeruzalem je edinstveno mesto na svetu. Torišče treh svetovnih religij, krščanstva, islama in judovstva. Vsem trem religijam sveto mesto, božja pot polovici človeštva. Imeti tu svoj košček zemlje in na njej svoj dom, svoje svetišče, je bilo od nekdaj vroča želja vsakega krščanskega naroda. Veliki narodi so to tudi že davno dosegli. Tu imajo svoje domove Francija, Anglija, Nemčija, Amerika, Italija, Rusija itd., da ne omenjamo številnih samostanskih družin z njihovimi domovi in svetišči.

Nik čudnega torej ni, če so tudi Čehoslovaki, po svojem osvojenju in osamosvojitvi, začeli misliti, kako priti do lastnega doma v svetem mestu. Čehoslovaki mnogo romajo v Sveto deželo, vsako leto, često v velikih romarskih skupinah. Imajo svoje stalne »Palestinske odbore« doma in v Palestini, ter izdajajo celo časopis »Palestinski romar«. Zato tudi vedo ceniti pomen stikov s Sveto deželo za versko in nacionalno življenje naroda, kakor je to misel značilno izrazil sedanjji češko-slo-

vaški generalni konzul v Jeruzalemu, govoreč o novi kapeli: »Palestina predstavlja svetovni forum krščanstva. Češkoslovanski katoliki so lahko ponosni na to svoje delo. A z njimi smejo biti ponosni vsi, ki se nazivajo Čehoslovake, brez razlike mišljenja. Kajti poleg čisto katoliškega ideala je splojen tudi drugi ideal: narodni.«

V Jeruzalemu sicer obstoja krasna, mogočna stavba, kjer imajo še svoje pravice bivši avstrijski Slovani. To je nekdanji avstro-ogrski hospic, ki se danes uradno naziva »hospic Sv. Družine«. Toda praktično je znan bolj pod imenom »avstrijski hospic«. A kakor že za časa stare Avstrije, tudi danes Slovani ne najde tu one domačnosti, ki bi si jo morda želeli, kljub neoporečnim pravicam, ki jih ima in kljub korektnosti, s katero je tu sprejet. Razen tega, hospic je eno, svetišče je drugo. Ne da bi se hoteli češkoslovanski katoliki odreči svojim pravicam v hospicu Sv. Družine in misliti na lastno gostišče za romarje, marveč hoteli so imeti svoj dom in svetišče, to je hišo molitve in prave slovanske domačnosti v Sveti deželi.

Misel je našla v češkoslovanski javnosti polno razumevanje. Msgr. A. Bartoš iz Brna, duša vsega dela, je spretno organiziral vse predpriprave in znal pridobiti odlične strodnike. Kupili so pred leti zemljišče na obronku Oljske gore, oz. pobočju Skopusu, nedaleč od nove hebrejske univerze. In vstala je nova kapela, skromna sicer po obsegu, pa umetniško okusna po svoji opremi. Izključno delo čeških strokovnjakov in umetnikov.

S kapelo je združena hiša, ki se bo še povečala, da bo vedno nekaj slo za mlade češkoslovanske duhovnike, ki bodo prišli semkaj študirati bibličnih ved in spoznavati Sveto deželo. Obenem je tu majhen samostan. Kajti oskrba kapela je izročena mladi slovanski kongregaciji »Tolažnikov božje Srca«. Ta organizacija, ki ima svoj sedež na Dunaju, je bila ustanovljena l. 1922 z namenom, da zadostuje božjemu Srcu z molitvijo in žrtvami; da pomaga bolnikom in revežem, zlasti pripadni-

kom slovanskih narodnosti; da misijonsko deluje med slovanskimi izseljenci.

S tem so dali Čehoslovaki svoji kapeli širši, slovanski značaj. Še več. Ponudili so Hrvatom, Slovincem in Poljakom svoje prostore v kapeli sami. In res, Hrvati so prispevali atranski oltar, posvečen bl. Nikolaju Taveliču, hrvatskemu frančiškanku ki je umrl mučeniške smrti v Jeruzalemu l. 1391. Krasen relief mučenca nad oltarjem je izvršil hrvatski kipar Kerdič. Tudi barvana okna nad tem oltarjem so hrvatsko delo. Slovenci smo dobili eno okno nad glavnim oltarjem, posvečeno sv. Cirilu in Metoduju, z napisom »Slovenci svojima apostoloma. Ljubljana-Maribor«. — Poljsko okno nad glavnim oltarjem pa nosi napis »Wskrszona Polska Patronowi Sw. Wcięciachowi« (Od mrtvih vstala Poljska svojemu zaščitniku sv. Vojtehu). Ostalih petero oken nad glavnim oltarjem je posvečenih srednje žalostni Materi božji, stranska: sv. Janezu Nepomučanu, sv. Vavlacu, bl. Sarkonderu, sv. Ludmili in bl. Zdislavi.

Okna nad glavnim oltarjem so originalno delo najnovejše steklarke umetnosti, izvršena po načrtu prof. Jar. Holečka iz Prage. Niso barvana, ampak narejena iz masivnega belkastega stekla s črtnimi liki svetnikov Poteze so tem ostrejša, čim slabšeja in tem medlejša, čim močnejša je svetloba sonca, ki se vanje upira. Tudi ostala oprema v kapeli je samo umetniško delo in v majhnem salonu ob kapeli je cela razstava modernih izdelkov iz porcelana, stekla, gline in kamna; izdelki in adrovi devetero tkzv. čeških državnih strokovnih šol Vso to opremo je pripeljal msgr. Bartoš s seboj iz Evrope v začetku novembra. V 34 zabojih, s težo nad 24 metriskih stotov! Do 14. novembra, ki je praznik bl. Nikolaja Taveliča, je bil izgotovljen hrvatski oltar in se je brala na njem prvič sv. maša za — Hrvate. Dne 1. decembra pa je bila urejena oprema cele kapela. V navzočnosti mnogih prijateljev in gostov češkoslovanske kolonije, je patriarh ta dan blagoslovil novo opremo — posve-

čenje kapela se je vršilo že lani — in tako dokončno izročil svetišče svojemu namenu.

Cirilometodijska pravna kapela v Jeruzalemu je lep dokaz varnosti češkoslovanskih katolčanov, pa tudi dokaz njihovega globokega, iskrenega povernosti cirilometodijske misli. Na teh preslavnih, svetih tleh Oljske gore, odkoder se oko čez dolino Jozafat na jeruzalemsko mesto in na temno kupolo cerkve Božjega groba, so postavili dom molitve za svoj narod in za cilje velike cirilometodijske ideje. Pač nikjer drugje na svetu ne čuti človek tako bridko, kako zlo je za vsaketo razkol, kakor se čuti tu, v neposredni bližini gezemanskega vrta in Kalvarije, kjer je trpel in umiral Odrašenik, a kjer se danes srečavamo, ne da bi se poznali in se pozdravili tisti, ki nosijo njegovo ime... In mi se čudimo, da vstaja svetovno brezbožnost...

Zato, slovanski človek, ki te ponese morda kdaj pot v Jeruzalem, ne pozabi poslej obiskati tudi »Cirilometodijske pravne kapela« na Oljski gori, ki te bo spomnila, da moliš in delaš za zedinjenje ločenih bratov.

Toplo pa se zahvaljujemo bratom Čehoslovakom za krasen zgled vere in pravega slovanskega občestvenega duha, ki se manifestira v tem njihovem svetišču! Naj bi postala cirilometodijska kapela v Jeruzalemu bogat virec milosti za ves slovanski rod, in žarišče tiste ljubezni, iz katere raste edinstvo, moč, mir in resnično delo. J. A.

— Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno za prptju z uporabo naravne »Franz-Josefove« grenke vode. »Franz-Josefova« voda se lahko zavzija in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S br 15485, 23. V. 35.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 19. decembra: Kvatre. Urban V. papež; Faveta.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zasopala gospe Julija Ranth, soproga poslovodje trdke Krišper. Pogreb bo v nedeljo ob 2 popoldne. Naj ji eveti večna luč! Zaljubljeni naše iskreno sožalje!

† V slovenjegraški bolnišnici je umrla 17. t. m. ga. Marija Šerbec rojena Trstenjak, vdova po fin. kontr. nadpregledniku. Naj v miru počiva! Zaljubljeni naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Odvetniški izpit sta napravila včeraj pred komisijo apelacijskega sodišča v Ljubljani odvetniška pripravnik Franc Spendal in Viljem Muc, oba v Ljubljani, lektore čestitamo!

— Iz banovinske službe. Banovinski računski kontrolor pri banovinski kmetijski šoli na Grmu Pavlič Jože je napredoval za banovinskega računskega inšpektorja VI. pol. skupine. — Državni cestar-služitelj Benčina Franc pri tehničnem razdelku okrajnega načelstva v Kranju je bil upokojen.

— Iz policijske službe. Za policijskega stražnika-pripravnika pri upravi policije v Ljubljani so bili imenovani: Grden Anton, Rešek Ivan, Groznik Alojzij, Jurajčič Matija, Vidic Jožef, Marinič Franc, Kisel Karol, Peteh Alojzij. — Za policijskega stražnika-pripravnika pri predstojaštvu mestne policije v Mariboru so bili imenovani: Ulec Josip, Širok Avgust in Šmit Ivan.

Na zlato nedeljo

se boste odločili za nakup božičnih daril. Preden to storite, obiščite našo

stalno božično razstavo

keramike, servisov, svetilk, jedilnega pribora, kuhinjske opreme itd.

Na zlato nedeljo je božična razstava otvorna samo kupujočemu občinstvu, dočim je od ponedeljka dalje zopet neobvezno vsakemu na ogled.

F. KOLLMANN LJUBLJANA MESTNI TRG

— Izseljenski večer. Radijska postaja v Ljubljani ob dne 26. decembra na Štefanovo ob 22.15 priredila izseljenski večer. Na tem večeru bodo oni, ki imajo svoje v tujini (ki so v tujini stalno zaposleni, torej pravi izseljenci), le-te lahko pozdravili pred mikrofonom. Zato bodo morali priti ta večer v studio radijske postaje v Ljubljani. Oni, ki pa na Štefanovo zvečer ne bi mogli priti, se pa lahko ogledajo 21., 22. in 23. t. m. v radiostudiju, kjer bodo njihovi pozdravi sneti na ploščo. Za te pozdrave je določen le malenkostni prihodek.

— Bojevniki V nedeljo 20. t. m. ob 10 popoldne imamo občni zbor v Rokodelskem domu, Komenskega ulica, Ljubljana. Delegati pridite, da se pogovorimo o našem delu. Odbor Zveze bojevnikov.

— Slomškovo prosvetno društvo v Zagrebu, Nikoličeva 10-I priredi v nedeljo 20. t. m. po večernicah v društvenih prostorih sedmi prosvetni večer z zanimivim predavanjem: Naši ljudje na sodnji. Vabljeni.

Perutnino štajersko pitano, purano, kumpne, gos, rac, piščance, kokoši dobivja najceneje Aleka. Hedžet, trgovina s perutnino, Ljubljana VII, Alesčeva ulica 7

— V dveh urah zahaziral 9000 dinarjev. Pred sodnike pridejo prav redko hazardisti in silni sleparji. Hazardne igre pa so močno razširjene, ne samo po mestnih elegantnih igralnicah in beznicah, marveč tudi po deželi. V Ljubljani lahko človek ob sobotah opazuje, kako strastno tja pozno v noč mnogi zaigrajo težko prislužen denar s hazardno igro, posebno s »21«, »mavljem«, »ferblom« in tako dalje. Doma pa družina strada. So v Ljubljani beznice, kjer kvartopirci s kibici zapijo lepe denarce, še več pa zaigrajo, kajti ni redek slučaj, da leži na mizi »bank« od 10.000 do 20.000 Din. Neki Gorenjec Miha je nedavno imel veliko smolo. Na njegovem domu so igrali za velike vsote. V dveh urah je izgubil 9000 Din. Orožniki so za to zvedeli. Znano jim je bilo, da Miha, ki je premožen, a samski posestnik, rad pogleda lepe podobice in da je strasten igralec. Osvadili so ga sodišču zaradi hazardiranja v treh primerih. Prav tako njegove soigralce. Miha je bil najprej obsojen na 1200 Din denarne kazni in v plačilo povprečne 300 Din. Njegovi trije kompanjoni pa na denarne kazni od 600 do 900 Din. Prizivni kazenski senat je Mihi sedaj znižal kazni na 800 Din, ki jih ima plačati v 2 mesecih. Enega kompanjona je prizivni senat obsodil na 300 Din, dva pa oprostil. Pred sodniki so se izgovarjali, da so samo »družalci«.

— Vid vaših oči ei obvarujete le s optično štetiimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Jacu, izprašanemu optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

— Pri razpokani koži, ozeblinah, lišajih in izpuščajih čudovito deluje »Oblakovo kamilčno mazilo«.

— Kranj. »Ljudska univerza« priredi danes t. m. ob 8 zvečer v gimnaziji predavanje dr. Miholaka o sodobnih denarnih problemih.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Novosti:

Bremond: Das wesentliche Gebet. 289 strani, vez. 89 Din. — Brinkmeyer: Exerzitien für Schwerm. Betrachtungen und Konferenzen. 242 str., vez. 59 Din. — Bogler: Soldat und Mönch. Ein Bekenntnisbuch. 360 str., nevez. 63 Din. — Gross: Tiefkatholisches Leben. Ein Zyklus eucharistischer Vorträge. 159 str., vez. 39 Din. — Höfer: Vom Leben zur Wahrheit. Katholische Besinnung an der Lebensanschauung Diltheys. 342 str., vez. 112 Din. — Keller: Laudate Dominum. Festtagspredigten. 224 str., nevez. 39 Din. — Kosmas: Siehe, er ist vor den Toren. Ein Adventsbuch. 118 str., vez. 43 Din. — Menge: Die Herrlichkeit der katholischen Kirche in ihrer Lehre. 275 str., vez. 52 Din. — Müller: Der ganze Mensch. Exerzitienlesungen. 118 str., vez. 29 Din. — Niebecker: Das allgemeine Priestertum der Gläubigen. 173 str., vez. 47 Din. — Toth: Die katholische Ehe und Familie. Predigten. 236 str., nevez. 43 Din. — Wirtz: Das grosse Xgeris. Christus und die Christen. 324 str., vez. 86 Din.

Ljubljana

! Obletnica blagoslovitve cerkve sv. Družine v Mostah se bo slovesno praznovala v nedeljo, 20. t. m. Slovesno sveto mašo e pridigo od devetih popoldne bo imel v okrašenih cerkvi svete Družine ljubljanski arhidijakon stolni župnik kanonik dr. Klinar.

! Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob pol sedmih.

ti ljubi fantje, kako so neredni! Moje vedno sprahu je kaj naj mi podarja za Božič. Namignila sem mu že, pa me še ne razume. Zato moram z jasno besedona dan: Res kaj apartnega, poceni in dobro dobiš le na Miklošičevi cesti v drogeriji HERMES!

! Skupni sestanek starešin bo drevi ob 8 v verandni dvorani Uniona. Na dnevnem redu je referat in razgovor o načrtu novega zakonskega prava. Vabljeni vsi starešine. Odbor SKAS.

! Z razstave B. Jakca. Preteklo soboto popoldne je obiskal razstavo ban savske banovine dr. Viktor Ružič v spremstvu načelnika finančnega oddelka in si podrobno ogledal razstavo ter kupil zase Lofotski motiv in Otočec v jeseni. Že lanske jesen je g. Jakac na Sušaku portretiral celo njegovo družino. V torek popoldne pa je obiskal razstavo ban dravske banovine dr. Marko Natlačen s svojim tajnikom ter se dolgo časa zadržal na razstavi, si z velikim zanimanjem ogledoval sliko za sliko ter nakupil za banovino veliko jesensko sliko Novega mesta. V četrtek je razstavo posetil ljubljanski škof dr. Rožman ter izrazil svoje zadovoljstvo. — Razstava je deležna obilnega obiska. Obiskalo jo je dosedaj že tudi veliko inozemcev. Po razstavi bo v nedeljo ob 11 popoldne vodil B. Jakac sam. Pripovedoval bo o svoji poti po Norveški.

! Bolniška katastrofa na višku. O ljubljanski bolnišnici in njenem katastrofalnem položaju se je že mnogo pisalo in je javnost o njej temeljito poučena. Toda v tako mučnem položaju, kakor se je znašla te dni, pa ljubljanska splošna bolnišnica še nikoli ni bila. Včeraj je število bolnikov, ki so bili do sedaj sprejeti v bolnišnici, preseglo prvič, odkar bolnišnica sploh obstoja, število — 28.000. Popoldne je bolnik, ki je bil še sprejet, dobil številko 28.120. Trenotno je v bolnišnici nad 1100 bolnikov. Vsi oddelki so natrpani. Polna je kirurgija, poln je interni oddelki, polni so vsi drugi oddelki. Bolniki leže na tleh, po trije v eni postelji, po hodnikih. So pa samo taki bolniki, ki so nujno potrebni oskrbe v bolnišnici, ker vse druge, ki prenesejo zdravljenje na domu, bolnišnica takoj odpusti. Zaradi prenatrpanosti je bolnišnica prišla danes odklanjati sploh vse bolnike in bo to stanje trajalo še nekaj časa, preden se najde prostora vsaj za take, ki so najbolj potrebni oskrbe v bolnišnici.

NAJLEPŠA DARILA ZA BOŽIČ!
Schaffhausen
Eterna ure 10% pop.
Vsakovrstni nakit iz zlata in srebra
Mestni trg 3 O. Kiffman - Ljubljana.

! Cerkevni koncert. Pododbor društva Rdečega križa v Ljubljani bo priredil dne 21. decembra t. l. ob 8 dohodni koncert v frančiškanski cerkvi v Ljubljani. Na sporedu so nabožne božične pesmi, ki jih bo izvajal dijaški pevski zbor iz škofskih zavodov v St. Vidu pod vodstvom g. prof. Matije Tomca. Na ta koncert opozarjamo članstvo Rdečega križa in vse ljubitelje lepih božičnih pesmi.

! »Akademski urad dela« na univerzi kralja Aleksandra I. prekine svoje poslovanje zaradi božičnih počitnic od 19. dec. do 10. jan. 1937. Starše in druge interese, ki so se doslej z zaupanjem in zadovoljstvom obračali na A. U. D. zaradi inštruktorjev ali zaradi drugih posredovanj, prosimo, da nam tudi vnaprej to zaupanje ohranijo.

! Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani priredi XVIII. znanstveni sestanek v poslovnem letu 1936 v sredo 23. dec. ob 18 v predavalnici internega oddelka obče državne bolnišnice v Ljubljani s predavanjem g. dr. Valentina Kušarja iz Beograda o vaskularnih sklerotičnih spremembah na ledvicah s posebnim oziranjem na anemično nekrozo v ledvični skorji. Vabljeni vsi gg. zdravniki in medicini!

! Kino Kodelfjevo igra danes ob 8 dvojni spored: Duže pod bitem in V kraljestvu zlatoroga.

! Elitni kino Matica je definitivno urejen. V izredno naglem tempu se je moralo delati na prezidavi poslopja Filharmonične družbe zaradi začeta nove sezone v Elitnem kinu Matici tako, da dvorana kakor njeni stranski prostori niso bili ob otvoritvi kina dokončno urejeni, predvsem sedežni red, dobodi in izhodi. Pri definitivnem ureditvenem delu, ki se je pričelo zadnje dni, so se pa upoštevala vsa dognanja in dragocene izkušnje iz študiranja obrata kina tekom dveh mesecev. Na predlog in po načrtu ing. arh. Jože Platnarja se je ves promet preusmeril v točno ločenje odhajajoče in prihajajoče publike. Zaradi premajhnega vestibula je namenjena publiki vsa deana garderoba, kakor tudi stopnišče s hodniki vred za čakanje. Razporeditev sedežev se je po vsej izpremenila. Sedežni blok se je prerezal po dolgem ter pri treh vhodih in izhodih počez dvorane. Tako je v eni vrsti samo 9 sedežev. V dvorano vodijo trije široki vhodi na desni strani, iz dvorane pa istotako trije izhodi na levi strani ter direktno iz leve strani skozi levo garderobo široka vrata na ulico. Balkon ima ravno tako svoj lastni izhod direktno na ulico. Dvorana se na ta način izprazni brez vsakih neprilic izredno hitro. Vse spodnji del dvorane je preslikan v tapetnem vzorcu, kar prijetno učinkuje na oko gledalca, ravno tako okvir okoli platna v temnejših barvah, da je elika na platnu čim bolj plastična. Kino-podjetju gre v izredno hvalo, da se je odločilo za to definitivno ureditev in omogočilo publiki udobno in prijetno posejanje kinopredstav.

! Po tovarniških cenah dobite ostanke za moške in ženske obleke, perilo itd. pri »Textilosa«, Miklošičeva cesta št. 17 (v palači »Vzajemne zavarovalnice«). Praktična in najcenejša darila.

PARFUMERIJA IN SPECIJALNA TRGOVINA RAZNIH DARIL

v novi Frančiškanski pasaži

★ Oglejte si naše božične izložbe!

NADA

GRISOGONO

d. z. o. z.

! Prijetno praznično domačnost in dobro razpoloženje ustvarja božična miza, na kateri morajo biti dobrote za vsakočar. Narezki, Kleefschova salama in šunka, izvrstni sir, sardine, ob njih šampanjec, Bouvierjeva vina v steklenicah, vermut, likerji, bonboniere itd., kar vse zelo poceni nudi delikatesa pri Operi, V. A. JANEŠ na Aleksandrovi cesti (telefon 34-55). Pred prazniki bo na razpolago pitana štajerska perutnina. Jutri bo trgovina ves dan odprta. (18.571)

! Posestne spremembe. Jelica Misova roj. Frankova je kupila v kat. obč. Poljansko predmestje dve stavbni parceli, eno od zdravnik dr. Frana Debeveca v izmeri 390 m² za 78.000 Din in drugo od zdravnik dr. Frana Logarja v izmeri 382 m² za 40.000 Din. — Lukež Anica je kupila od Karle Kolnikove v Orlovi ulici večjo parcelo za 25.000 Din. — Sevnik Fran iz Straže pri Novem mestu je kupil parcelo v Dravljah za 29.093 Din. — Marija Pestotnikova, poslovodkinja, je kupila od Nemšega viteškega reda stavbno parcelo na Mirju v izmeri 636 m² za 98.000 Din. — Slavka Koserjeva je prodala Tilki Rantovi svojo letno vilo, ležečo ob levem bregu Ljubljanice nad mestnim kopališčem, za 160.000 Din.

Obisk v kristalnem gradu

V Ljubljani imamo sredi mesta pravi pravcati kristalni grad, ki si ga more sleherni ogledati in v katerem se v resnici leskeče na tisoče krasnih dragocenosti. Dnevna svetloba, zvečer pa električna luč se tu lomi v nebroj iskrih se žarkov in ustvarja vtis, kakor da človek, ki pride sem, živi resnično v pravilnici deželi. Na Mestnem trgu je ta kristalni grad — mislimo namreč trgovino s steklenicami, porcelanastimi in drugimi podobnimi izdelki F. Kollmann. Staro patricijsko poslopje hrani v sebi mnogo zgodovinskih posebnosti ter celo zbirko antikvit, zaradi katerih bi se že splošno ogledati si to hišo. Modernemu ljubitelju razkošja pa bodo seveda bolj ugajale krasne fayence, ki se izdelujejo že pri nas, namreč pri Sv. Križu na Štajerskem. Še bolj presenetljivi so domači steklarski izdelki. Od navadnega stekla, to je cilindri in vinskega ali čajnega kozarca pa tja do najbolj izbranih izdelkov iz kristalnega stekla, vse to je v zalogi te najstarejše in najbolj ugledne ljubljanske steklarske trdke. V prvem nadstropju je prirejena prava razstava steklarskih in porcelanastih umetnin. Tu imamo rožnati porcelan, ki ni umetno barvan, temveč je rožnata barva dosežena na naraven način, prirejena je kmetiska soba z izdelki v narodnih motivih — izdelur jih trdka Dekor pri Ljubljani, tu so razstavljeni najbolj različni porcelani, rosenthalski porcelan, Josephinehütte, dalje tradicionalni angleški napol porcelan, vse pa v krasni izdelavi in prvovrstni kakovosti. Občuduje različne gravure in cizelirjenje na steklu in porcelanu, razno kovinsko opremo, umetniške oblike in okraske vsega čudovitega posojja. Prijazen lastnik trdke ti hkrati pove, da tudi naša domovina ne zaostaja za tujimi izdelki, saj so imeli steklarske in keramične tovarne že v začetku prejšnjega stoletja, tako je imel Paglaruzzi že l. 1816. steklarno pri Cerknici. Trdka Kollmann sama obstoja že nad sto let v Ljubljani ter je sedanjí lastnik predstavnik četrte generacije. Kakor je razstava namenjena občinstvu, ogromna, tem večje je še skladišče te trdke. Naše poročilo je seveda nepopolno ter ima namen samo, da opozori občinstvo na razstavo te trdke, ki ima tudi za slovensko kulturo s svojim znanim mecenstvom velike zasluge.

! Predavanje v Križankah bo jutri v nedeljo v okviru moške in mladinske Mariborske družbe. O zelo čenu primenu temi bo predaval g. urodnik Josip Košček. Začetek točno ob sedmih zvečer. Člani in po njih voljavni prijatelji s družinami vijočno vabljeni!

! Filozofsko društvo v Ljubljani bo imelo danes, dne 19. decembra t. l. ob 18 v predavalnici mladinskega inštituta na univerzi svoje tretje predavanje. Predaval bo vsenč. prof. dr. France Veber o temi: Družestveni značaj naše dobe. Vabljeni vsi, ki se zanimajo. Vstop prost.

! Legija korolkovih borcev, glavni odbor v Ljubljani vabi vse svoje tovaršice — člane, da se udeležijo splošnega članskega sestanka, ki bo v soboto, dne 19. decembra t. l. v društvenem lokal (gostilna pri So. kolu, pred škofijo 11/1.) s dnevnim redom: Pozdrav in poročilo predsednika glavnega odbora o delovanju Legije, razna važna obvestila ter slučajnosti in tovaršiški razgovori.

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

! Kino Pč prodaja drevo ob pol 9 in jutri ob 4, 6 in 8 zvečer film Lahka konjenica.

! Opozorjamo na recitalistični večer Pavla Golca, ki bo v torek, dne 22. t. m. ob 20 v mali Filharmonični dvorani. Zbirko svojih najnovjših pesmi bobral avtor sam. Sedeži po 18 Din v knjižarni Glasbene Maticice.

! Kino Kodelfjevo igra danes dvojni spored: Duže pod bitem, Lida Basarova in Willy Birgel v Kraljestvu zlatoroga.

! Gledalci dr. konservatorija v Ljubljani nastopajo na svoji I. produkcijski v ponedeljek, dne 21. t. m. v veliki Filharmonični dvorani. Vsi ljubitelji dela iz obseke literature, o kateri bo predaval pred začetkom izvajanja skladatelja Vilko Ukmar. Končno točko ima orkester, ki zaigra Dvorakovo Serenado pod vodstvom gojenca Prevorka iz kole prof. L. M. Skerjancja. V Matici knjižarni se dobi točen spored, ki velja obenem kot vstopnica in stane 2 Din.

! Nočno službo imajo lekarne: mr. Lenček, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 13 in mr. Komotar, Vid.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Sobota, 19. decembra: Atentat. Premieraki shonma. Nedelja, 20. decembra: ob 15: Repetice. Premiera. Mladinske predstava. Izven. — Ob 20: Atentat. Izven. Ponedeljek, 21. decembra: Zaprtje.

OPERA — Začetek ob 20.

Sobota, 19. decembra: Cavalleria rusticana. Glumači. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. Nedelja, 20. decembra ob 15: Madame Butterfly. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. — Ob 20: Mala Floramy.

Maribor

m Zadnja pot p. Cirila Goričana. V četrtek popoldne se je vršil v Studenih pri Mariboru pogreb kapucina p. Cirila Goričana. Na zadnji poti je priljubljenega duhovnika spremljala ogromna množica ljudstva. V studenski cerkvi sv. Jožefa se je poslovil od pokojnika stolni prost dr. Maksimilijan Vraber, ki je tudi vodil pogreb. Zbor bogoslovcev je v cerkvi in na grobu zapel žalostinke. V sprevodu so korakali mnogostepilni duhovni sobratje, med njimi pet članov stolnega kapitlja s stolnim dekanom dr. Cukalom, zastopstvo studentske občine, šolarji. Kričanska ženska zveza z zastavo in mnoge druge studentske organizacije s svojimi

zastavami. Izredna udeležba na pogrebu je pričala, kako priljubljen in spoštovan je bil blagi pokojnik, ki je bil znan kot vnet misijonar tudi izven mej naše škofije. Bodí mu ohranjen trajen spomin!

m Umrla je po dolgi in mučni bolezni gospa Amalija Murko, soproga uglednega mariborskega trgovca in hišnega posestnika g. Vida Murka na Meljski cesti. Pokojnica, ki je bila v 60. letu starosti, je bila izredno blaga in globoko verna žena, znana dobrotica revežev, za katere je imela vedno odprto roko. Pogreb bo jutri, v nedeljo, ob 16 iz kapele mestnega pokopališča na frančiškansko pokopališče. Svetila ji večna luč! Zaljubljeni naše iskreno sožalje!

m Rezervni častniki in rezervni vojaški uradniki morajo zaprositi za izdajo legitimacij, s katerimi imajo pravico do 6 polovitihi voženj po železnici, poveljstvo mariborskega vojnega okrožja ter kolekovani prošnji priložiti tudi sliko v celikosti 6 krat 9 cm.

m Mesnice ob božičnih praznikih. Združenje mesarskih in klobasičarskih mojstrov v Mariboru naznanja, da bodo mesarske prodajalne zaprte na božični dan in v nedeljo 27. t. m. odprte pa predpoldne na Štefanovo.

m Obsojeni konjski tatovi. Na meji, osobito v prevaljskem okraju, so se zelo razpasle tatvine konj. Konje krađejo tihotapci, ki jih spravljajo skrivaj čez mejo ter prodajajo v Avstrijo. Pred mariborskim okrožnim sodiščem se je včeraj zagovarjalo pet takih tatov, katerim so dokazali tri tatvine konj. Obsojeni so bili mlinar Anton Gmajner iz Kozjaka na 7 mesecev strogega zaporja in 2 leti izgube častnik pravic, delavec Rudolf Blažič na 10 mesecev strogega zaporja, 2 leti izgube častnik pravic in na trajen izgon iz države, hlapec Ivan Končanik iz Šmartna na Paki na 3 mesece strogega zaporja in 2 leti izgube častnik pravic, delavec Jožef Glinik s Suhega vrha na 4 mesece strogega zaporja, pogojno na 3 leta in 2 leti izgube ter delavec Franc Glinik iz Strojne na 3 mesece strogega zaporja, pogojno na 3 leta.

m Razplet ponarejevalske afera. Krog osumljenecv, ki so zapleteni v ravnjanjskem ponarejevalskem aferi, se širi. Aretiran je bil sedaj Gasper Potočnik, brat znanega ponarejevalca Jurija Potočnika, ki je umrl v kaznilnici, in sicer na podlagi izpovedb Franca Greifa, da je on posodil ponarejevalcem fotografski aparat, ki je bil last njegovega pokojnega brata.

m Drzen poskus goljufije na mariborski pošti. Na pošto je prišel kakih 24—25 let star, boljše oblike moški, predložil vložno knjižico poštne hranilnice, glasečo se na znesek 400.000 Din in legitimacijo ter vprašal gospodično pri blagajni, koliko lahko dvigne. Gospodična mu je odvrnila, da je najvišji znesek, ki se takoj izplača, 500 Din. Mož je nato izpolnil predpisani obrazec, gospodična pa je med tem natančneje pogledala knjižico in legitimacijo ter ugotovila, da je žig na legitimaciji ponarejen, znesek 400.000 Din v knjižici pa napravljen iz manjšega zneska s pripisom več ničel. Takoj je obvestila o tem leta oddelka, ki je hitro telefoniral po polijo. Moškemu, ki je hotel dvigniti denar, pa se je kmalu zavrnilo, da se nekaj pripravlja in je še pravočasno pred prihodom policije pobegnil. Ker pa ga je gospodična točno opisala, da bo policija že izsledila.

m V gostilni ga je zadela kap. Nenadne smrti je umrl v Poljanah 42 letni železničar Martin Romih. S tovaršim je prišel v gostilno, kjer mu je postalo takoj slabo ter se je vlegel na klop. Gosti so mislili, da je pijan ter se hoče samo prespati, pa so ga pustili na miru. Ko so ga pa zjutraj skušali predramati, so s strahom opazili, da je mrtev. Zadel ga je srčna kap.

Mariborsko gledališče

Sobota, 19. decembra ob 20: Ukročena trmoglavka. Red A. Znižane cene. Nedelja, 20. decembra: Baron Trenk. Znižane cene. Ponedeljek, 21. decembra: Zaprtje. Torek, 22. decembra ob 20: Božji šovek. Red C. Znižane cene.

Celje

cPrireditve ljubljanske radijske postaje v Celju. Ker je bilo prvotno javljeno, da se začne prireditve radijske postaje v mestnem gledališču ob 20, opozarjamo občinstvo, da bo začetek koncerta točno ob 20.20, kakor to predvideva radijski spored.

cDarovi za božičnice celjskim revežem. Cinkarna d. d. je naklonila najrevnejšim celjske občine za božičnico 100 ton, trdka A. Westen d. d. pa 150 ton premoga. Premog bo razdelila občina in bo vpoštevala v prvi vrsti rodbine s šolo-obveznimi otroki in bolnimi rodbinskimi člani. Za ta velkodušna darova izreka celjska občina navedenima podjetjema najiskrenejšo zahvalo.

cTekstilna tovarna Elka v Celju je namesto venca na grob pokojne delavke Zalokar Franje darovala 100 Din v namene Protituberkulozne lige v Celju. Iskrena hvala!

cRedek lovski plen. Na članek, ki sem ga priobčil v »Slovenec« (18. t. m.), so se pojavila od gotovih strani mnenja, da je naperjen proti gg. profesorjem-naravoslovcem tukajšnje gimnazije. Dasi more vsak človek takoj razvideti, da sem napisal priznane love in prirodopisec na naslov laikov, ki se žel vtiikajo brez strokovnega znanja in vsaj prvotno-naravoslovna in sorodna vprašanja, izjavljam, da gg. profesorjev-strokovnjakov niti v mislih nisem imel. Dr. V. J.

cNj. Velikanstvo kralj Peter II. je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo nad II. akademsko reprezentančno prirediteljo, ki bo 2. januarja v Celjskem domu.

cČlani SPD morejo članarino za leto 1937 že poravnati, bodisi pri blagajniku (g. Vrtovec, drogerija na Kr. Petra cesti) ali v pisarni SPD (hotel »Beli volc«).

cPo ledenikih in snežnikih je naslov predavanju, ki ga bo imel na IV. prosvetnem večeru KPD v Celju v ponedeljek, dne 21. t. m., ob pol 9 zvečer g. prof. Janko Mlnakar iz Ljubljane.

cKino Metropol. Danes ob 18.15, 20.30 »Zdajalec«. Ob 16 matineja »Taras Buljba«.

cSveže bonboniere, božični nakit, lepe rožine, orehova jedra, desertna vina, fine likerije in konjak prav ugodno in v odlični kakovosti pri A. Fazarincu, Celje.

Ptuj

Krajevna organizacija JRZ v Ptuj bo imela sestanek za javne in privatne uradnike ter zasebne poklice v soboto 19. t. m. ob pol 8 zvečer v posebni sobi gostilne Brenčič. Referat bo imel g. dr. Fran Schaubach iz Maribora. Prijatelji in sodelavci vabljeni.

Prva seja nove Zbornice TOI

Ljubljana, 18. dec.

Za danes je sklical zbornični komisar g. dr. France Logar na prvo sejo novoizvoljene svetnice Zbornice za trgovino, obrt in industrijo ter se je te seje udeležilo od 62 izvoljenih svetnikov 60, odsotna sta bila gg. Josip Kavčič in Albin Smrkoli. Seji je prisostvoval v imenu banke uprave načelnik oddelka za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Rudolf Mara.

Uvodno je komisar pozdravil navzoče ter je imenoval za zapisničarja zborničnega tajnika g. dr. Ivana Plešsa, za overovatelja zapisnika pa gg. M. Senčarja in K. Kavko.

Nato je podal zgoščeno poročilo o svojem delovanju v zbornici v zadnjih 6 mesecih. Zbornica je bila razpuščena dne 2. junija, komisar pa je prevzel posle dne 9. junija. Vodil je tekoče posle ter zaradi tega v zbornici ni nastal noben zastoj. Nato je orisal udeležbo zbornice pri vseh važnejših akcijah in zborovanjih v času njegovega delovanja. Sledilo je poročilo o razpisu volitev ter o rezultatu teh volitev, katere je upravljal glavni volilni odbor pod predsedstvom g. Franca Šinka z banke uprave v Ljubljani. Ugotovilo je, da so se volitve izvršile v popolnem redu in brez vsakega incidenta. Ker je zbornični svetnik g. Škedelj V., kolarski mojster iz Novega mesta opustil svoj mandat, je v zbornico pozval njegovega namestnika Arha Franca, mizarakega mojstra iz Leskoveca pri Krškem.

Po zborničnem poslovniku je nato prevzel vodstvo seje nastavejši član zbornice g. Konrad Elsbacher iz Laškega. G. Elsbacher se je po pozdravu navzočih zahvalil za izbrano poročilo g. komisarju ter zlasti poudaril, da je tudi pod vodstvom dr. Logarja zbornica obdržala svoj veliki ugled, ki ga ima po vsej državi. Nato je ko je prešel na volitve predsednika ter je imenoval za skrutinorja g. Franja Sirca in Antona Fazarinca. Obrazložil navzočim način volitev, ki so se vršile s listki, in je takoj prešel k volilnemu aktu, ki je pokazal naslednjo sliko:

Oddanih glasov 60, od tega je dobil g. Ivan Avenek 28, g. Ivan Jelatin 29, dočim so bile tri glasovnice neveljavne.

Po tem izidu je proglasil g. Elsbacher g. Ivana Jelatina za izvoljenega in je g. Jelatin zasedel predsedniško mesto. G. Ivan Jelatin se je v daljšem govoru zahvalil za izvolitev ter je podal tudi svoj program dela v bodoči zbornični dobi.

Zbornica je takoj za tem prešla k volitvi treh podpredsednikov, dočim zaenkrat še ni četrtga podpredsednika, ki bi zastopal gostinski odsek. Pred temi volitvami je še opozoril, da mora zbornica določiti vrstni red podpredsedniških mest. V zvezi s tem je predlagal g. Iglič, da naj se prvo podpredsedniško mesto da obrtnemu odseku. Nato je repliciral g. Krejčič, poudarjajoč, da se je treba držati glede podpredsedniških mest sporazuma, g. Ogrin pa je zopet nastopil za zahtevo, da se naj da obrtnemu odseku prvo podpredsedniško mesto. G. Avenek je predlagal najprej izvolitev treh podpredsednikov, vrstni red pa naj se določi na nadaljevanju današnje seje. To je zbornični plenum tudi sprejel.

Po izvršenih volitvah treh podpredsednikov, za katere je bil vložen sporazumni predlog, sestavljen v odmoru pred volitvami, je bil razglašen tale rezultat: Konrad Elsbacher 46 glasov, Ivan Ogrin 49 glasov, Rihard Skubec 48 glasov, dočim so trije drugi kandidati dobili po 1 glas.

Vsi trije izvoljeni podpredsedniki so se zahvalili za izvolitev. S tem je bila zbornica konstituirana ter je posla s svojega zasedanja udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II., katere cilj je bil navzočim poslušati stoji ter vzklizniti trikrat živio, nadalje je bila poslana udanostna brzojavka kraljevskemu namestništvu v Beograd ter brzojavni pozdravi predsedniku ministrskega sveta in zunanjemu ministru dr. Milanu Stojadinoviću, ministru notranjih zadev dr. Antonu Korcu ter resornemu ministru, ministru trgovine in industrije dr. Milanu Vrbaniću.

S tem je bila seja zaključena ter je predsednik še voščil vsem gg. svetnikom praznike, nakar so se gg. zbornični svetniki razšli.

Dotok zlata in deviz

Najnovejši izkaz Narodne banke za 15. december kaže tole stanje (vse v milij. din, v oklepajih razlika v primeri s izkazom za 8. dec.):

Aktiva: zlata v blagajnah 1573.4 (+ 13.3), zlato v inozemstvu 33.1 (- 9.1), skupna podlaga 1.606.5 (+ 4.24), devize izven podlage 620.27 (+ 17.64), kovani denar 330.1 (+ 10.0), posojila: mehična 1.463.07 (- 2.6), lombardna 250.2 (- 0.6), skupno 1.713.3 (- 3.2), razna aktiva 789.6 (plus 6.565).

Pasiva: bankovci v obtoku 5.215.26 (minus 3.94), drž. terjatve 46.0 (+ 10.0), žiro računi 858.26 (- 22.1), razni računi 784.7 (+ 40.7), sk. obveznosti po vidu 1.688.96 (82.3), obveznosti s rokom 50.0, razna pasiva 471.0 (+ 7.1).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 6.904.2 (+ 28.3), skupna podlaga s primom 2.064.26 (+ 5.45), zlato v blagajnah 2.021.55, skupno kritje 29.39 (29.94) %, od tega kritje s zlatom v blagajnah 29.28 (29.15) %.

Ta izkaz prinaša nadaljnje povečanje našega zlatega in deviznega zaklada.

Obtok bankovcev se je zmanjšal v manjši meri kot obtok kovane denarja. Vidi se, da se že bližamo najvažnejšemu ultimu v letu, ultimu decembra. Poleg tega prinaša izkaz nazadovanje naložb na žir in povečanje naložb državi pri banki. To pomeni, da so se najbrže že začela vplajevanja blagajniških zapiskov v državo, ker drugače običajno naložbe na žir v tem času naraščajo.

Naraščanje klirinškega salda z Nemčijo

V dobi od 10. do 17. decembra se je naš aktivni klirinški saldo v prometu z Nemčijo povečal za 1.5 na 21 milij. mark.

V prometu s Italijo je saldo ostal neizpremenjen na 40 milij. lir.

★

Dobave: Gradbeni oddelek ravn. drž. železnice v Ljubljani sprejema do dne 22. decembra ponudbe za dobavo treh avtomobilov.

Licitacije. Dne 28. decembra bo v pisarni Uprave Dravske stalne vojne bolnice v Ljubljani ofitalna licitacija za dobavo 100 kg kisa in 100 kilogramov olja.

Borza

Dne 18. dec.

Denar

V zasebnem kliringu je angleški funt na ljubljanski borzi ostal neizpremenjen na 239.20 do 240.80, v Zagrebu je popustil na 238.8750—240.4750, v Beogradu pa je ostal neizpremenjen na 239.45—241.05.

Avstrijski šilling je v Ljubljani popustil na 8.80—8.40, v Zagrebu pa se je nekoliko okrepil na 8.28—8.38, dočim je v Beogradu beležil 8.25 do 8.35.

Grški boni so beležili v Zagrebu 31.15—31.85, v Beogradu 31.38—32.08.

Italijanske lire so v zasebnem kliringu nudili v Beogradu po 2.55.

Nemški čeki so nadalje popustili v Ljubljani na 13.22—13.42, v Zagrebu na 13.11—13.31, nadalje so beležili v Zagrebu za konec decembra 13.19—13.39, za sredo januarja 13.08—13.28, za konec januarja 13.22—13.42, za sredo februarja pa 13.20—13.40. V Beogradu so beležili 13.2663 do 13.4968.

Ljubljana. — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 h. gold	2370.16—2384.76
Berlin 100 mark	1743.03—1756.91
Bruselj 100 belg	733.20—738.27
Curib 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	212.75—214.81
Newyork 100 dolarjev	4303.51—4339.83
Pariz 100 frankov	202.59—204.03
Praga 100 kron	152.73—153.84
Trst 100 lir	227.70—230.78

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 2.577.793 din.

Promet na belgradski borzi je znašal brez kompenzacij 2.046.000 din.

Curib. — Beograd 10.—, Pariz 20.38, London 21.3775, Newyork 435, Bruselj 73.575, Milan 22.925, Amsterdam 237.90, Berlin 175, Dunaj 79.75 (81.30), Stockholm 110.225, Oslo 107.425, Kopenhagen 95.45, Praga 15.33, Varšava 82.10, Budimpešta 85.75, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsinkors 9.43, Buenos Aires 1.325.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% invest. posojilo 83.50—84.50, agrarji 48—52, vojna škoda promptna 373.50—376.50, begluške obveznice 68.25—70.25, 8% Bler.

Prvi kaznjene: Lepo si pazi, Ti, idiot, Zakaj nisi zakajal, ko si čul prihati stražnika.

Drugi kaznjene: Nisem mogel, ker sem pravkar pojedel

Bonbon

BONBON

PROIZVOD: UNION, ZAGREB

posojilo 84.75—85.75, 7% Blerovo posojilo 75—76, 7% posojilo Drž. hip. banke 90—91.

Zagreb, državni papirji: agrarji 50—52, vojna škoda promptna 373.50—376, l. 378 blago, begluške obveznice 68.25—69.75, dalm. agrarji 65.75—66, 8% Blerovo posojilo 86—87, 7% Blerovo posojilo 76.25—77, 7% stab. posojilo 84—86. — Delnice: Narodna banka 6900 denar, Priv. agrarna banka 194—196, Trboveljska 210—220 (230), Nališka 450 denar, Osl. livarna 150—185 (160), Osl. sladk. tov. 145—160, Vel. Bečkerek 600—680 (630, 650), Dubrovačka 200—320, Jadr. plovl. 350 den., Oceania 200 denar.

Beograd, državni papirji: 7% invest. posojilo 85—86, voj. škoda promptna 373.50—376, (375.75), begluške obveznice 69.30—69.50; 67.30—67.50, 8% Blerovo posojilo 87 blago (86.50), 7% Blerovo posojilo 76.75 blago (76.50), 7% posojilo Drž. hip. banke 90.50 denar, 7% stab. posojilo 84.50 (86). — Delnice: Narodna banka 7020 blago, Priv. agr. banka 193.50—194.50.

Dunaj, 18. novembra. Poslovanje in promet sta se gibala v najvišjih mejah. V začetku je še izgledalo prijazneje, proti koncu pa so tečajji popustili. Za češkoslovaške papirje je bilo večje zanimanje in so bili tudi tečajji višji. Beležili so (v oklepajih prejšnji tečaj): Donavsko-savsko-jadr. železnica obligacije 71.55 (72.30). — Delnice: Narodna banka 174 (176), Steg 81.35 (81.40), Siemens Schuckert 160 (160), Stevrag 30.10 (29.75), Magnesit 92.50 (92.70), Trboveljska 26.40 (26.58), Alpine 37.68 (37.75), Steyr-Daimler-Puch 232 (234), Leykam 43 (43), Semperit 57.50 (58.06).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bč. ladja Tisa 160—171, bč. ladja Begej 169—171, slav., srem., bč. 163—165, srem. ladja Donava, Sava 165—167, bč., ban. ladja Donava 168—170, bč. ladja Kanal 167—169, ban. 158—161. Moka: bč., ban. og. ogg 242.50—252.50, 222.50—232.50, 202.50—212.50, 182.50 do 192.50, 142.50—152.50, 106—110, srem., slav. og. ogg 237.50—247.50, 217.50—227.50, 197.50—207.50, 177.50—187.50, št. 7. in 8. neizprem. Otrobi: bč. srem., ban. 88—91, bč. ladja 89—91. Vse ostalo neizprem. Tendence neizprem. Promet srednji.

Sombor. Pšenica: bč. okol. Sombor juž. ban. 158—160, g. ban. 158—159, gbd. 159—161, srem., slav. 159—161, bč. ladja Begej 168—170, bč., ban. potiska šlep 168—170. Rž: bč. 125—130. Jčmen: bč., srem. 63—64 kg 117.50—122.50, bč. spomladni 67—68 kg 122.50—127.50, bar. spomladni 125—130. Koruza: bč., srem. nova sušena 83—85, bč., srem. nova 68—70, bč., srem. nova za dec.-jan. 70—72. Moka: bč. og. ogg 245—260, 225—240, 205—220, 190—205, 150—160, 110—115. Otrobi: br., srem. 89—91. Fižol: bč. uzančni 225—230. Tendence neizpremenjena. Promet 60 vagonov.

Živina

Ptujski sejmi. Konjski in goveji sejem v torek, dne 15. decembra 1936, je bil srednje založen, kupčija pa je bila dobra. — Prignali so 609 glav živine, od teh so prodali 248 komadov. Cene goveji živini se od zadnjega sejma niso bistveno spremenile in so bile naslednje: Voli 2.50—4 din, krave 1.55—4 din, bikli 8—3.25 din, junci 2.75—3.50 din, telice 3.25—4 din, teleta 5 din. Konje so prodajali po kakovosti od 500—3500 din. Dva vagona konj sta bila prodana v Avstrijo.

Maribor, 18. decembra.

Na današnjem sejmu je bilo pripeljanih 79 svinj. Cene za mlade prašiče so sledeče: 5—6 tednov stari 65—95 Din, 7—9 tednov 115—140 Din, 3—4 mesece stari 160—220 Din, 5—7 mesecev 245 do 340 Din, 8—10 mesecev 365—520 Din, 1 leto 570—900 Din, kg žive teže 5—6.50, mrtve teže 7.50—10 Din. Prodanih je bilo 44 prašičev.

Spoti

Pokalni nogometni turnir Hermesa

ndelja 20. t. m. igrišče Hermesa

Ob 13.00 HERMES: SLOVAN

Ob 14.30 LJUBLJANA: REKA

Končno bo imele naše občinstvo po daljšem presledku zopet priliko prisostvovati lepim in napetim borbam na zelenem polju. Tokrat sicer ne bo šlo za pike prvenstvenega značaja, pač pa se bo borba vršila za lični pokal, ki ga je prireditelj v tovrbo razpisal. V ostalih sportnih centrih naše domovine se tovrstne prireditve vrše po končanih prvenstvenih borbah skoraj nepretrgoma do bodoče prvenstvene borbe, medtem ko smo v Ljubljani običajno po končanem prvenstvu stopili v nekako nogometno zatišje. Zato je tem bolj hvalevredna akcija agilnega Hermesa, ki se ni strahil truda niti stroškov, da nudi našemu občinstvu tudi v zimski sezoni priliko videti elito našega najboljšega nogometa. Program je, kot vidimo, jako pester in se nam obetajo v nedeljo in eno prihodnjih nedelj brez dvoma jako zanimive in napete »pokalne borbe«, kajti eden kot drugi sodelujočih moštev si bo zaželel lepega naslova »Pokalnega zmagovalca«. Našemu občinstvu pa priporočamo, da si prireditve v čim večjem številu ogleda.

Na Komni je solnce

Te doline naše magline morja, vrhovi in grebeni gladijo in doline in valjube se gnole magle, ki nebeške omejuje posamezne doline, in verige grebenov.

Ko človek leze samotno od doma na Komni proti Planini na Kraju in dalje po ozkih dolinah in grebenih v smeri Sedmerih jamez, se mu v dalji blešče Tšarica, Kanjavec, Triglav in tik pred njim pa Kal, Laniševica, zaviti v globoko senožnjo odejo, še dalje proti jugu Bogatin, Mahavšek, Kuk s svojimi množičnimi vrhovi. Niz teh vrhov pa zaključujejo razbitine grebenov okrog Podrte gore. Človek šundoma gleda vse to razsežnost Komne, saj ako are in doline goste, se mu zdi, da se dvigajo vsi ti vrhovi tik nad Komarjo. Prilivcem in Plesničem. Šole pekle nad Planino na Kraju se mu odprli prvi pogled in vrhovi se mu odmaknejo na preostanek Komni.

Kamorkoli pogleda — mahač, okrogel svet s čudno zaviti dolinami, kotanjami posajenimi s sem pa tja s kakim macemom, krivčastih vaj, obrtnih vrta pod njimi, vse drugo, skale in rastje pa globoko pod nogom v svojem smuknem odmoru. Čudno lep svet, človeku je kar hude pokvariti te okrogle oblike v svoji splošnosti s per problemu smuknina. Gleda in se ne more naviti, vse bolj se mu dozdeva nepoznan ta Kamniški svet in po svoje nerazumljiv.

Sleheri dan ima Komna drugačen obraz — vedno je zanimiva. Vsek dan rše priroda nove narče, oblika. Po svoje oblikuje eneg, skale in rastje. Tudi človek ji ne uide, saj ji mora primati, da je močnejša in lepša umetnica od njega.

★

Turistično-sportni odbor. (Složbeno). V nedeljo, dne 20. t. m. se vrši na igrišču ASK Primorja pod vodstvom g. Kleina dopoldne ob 10 cross-country trening na tekaške vseh ljubljanskih klubov, ob 11 pa za vse metulce. Pozivamo vse atlete, da se treninga polnoštevilo udeleže.

ZSK Hermes (nog. sekc.). Počivajo, ki igra na pokalnem turnirju proti Slovanu dne 20. t. m. je razvidna na ogledni deski v garderobi.

Smučarski tečaj pri Sr. Janezu ob Boh. jezuru priredi Osejine družstvo SPD od 25. decembra t. l. do 1. januarja 1937. Poslušajo ob Boh. jezuru bo za božič prrijeto hivališče aredi znamenite bohinjske doline. Tečaj je namenjen začetnikom in tudi takim, ki že znajo malo krmariti. Vsek amater bo imel dober strokovni pouk v smučanju ter prijeten odhiv v beli prirodi. Bojotič amaterji se bodo vadili v osnovnih tehnikah smučanja na polnih jahah za hotelom sv. Janeza. V kratkih dnevih med božicem in novim letom bodo nastopili prodri v skrivnosti smučarskega koraka, plitnih zavojev in drugih takih spretnosti, najbolj marljivo in okroti pa si bodo ogledali tudi leže like kristianide. Dnevi se ne prepirajo so večeri pri sr. Janezu. V jedilnici se oberezo vesel, miči razgleda: njihov smeh in njihova radost sta živ dokaz, kako pomembno je smučanje za zdravje in vedro razpoloženje. Prilite v čim večjem številu v Bohinjski kot k sv. Janezu na smuko. Vedite, da ni nihče premlad in nihče prestar za smučanje. Vse podrobne informacije prejmete v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4/I.

Podružnica Spod. Bohinj uporaba, da je letos prenovila stolo kolo pod Bogatinom na Komni, opremila oboe s največjim komfortom, postavila v leta peti in pripravila najlepše skupno damsko in moško ležišče. Podružnica bo poskrbela za smučarskega učitelja v osebi g. Kavalarija Jožeta, ki bo stalno na razpoloženju. Obtem uporaba, da je prevzela oskrbovanje koč g. Kavalarija Marija, ki ima večletno hotelsko prakso, take da bo prišel tudi najbolj razvaljen gost na svoj račun. Odkrba cemen. — Koča bo odprta še pred prazniki dne 31. decembra 1936 in bo stalno oskrbovana do konca simke — sezona ter tako na razpolago vsji smučarski javnosti. Prijetavja se, da imajo večje skupnine, po pnat. Vsa pojemia v tem pogledu daje Podružnica SPD Bohinj a sodečem v Boh. Srednji vasi, počta istotem.

Vremenska poročila

Na Kofeoh imamo krasno, jasno vreme —3 stopinj — temp. 23 cm snega, na Valikon vrhu pa je 116 cm. Smuka ugodna z Vel. vrha do doma na Kofeoh. Za božič bo za časa vseh počitnic vsek dan sv. maša.

Kulturni obzornik

Dr. Andrej Gosar: Za nov družabni sistem krščanskega socialnega aktivizma

II. zvezek, Cili in pota, strani 986.

Te dni je izšel v celoti drugi zvezek dela dr. Andreja Gosarja, dekan naše tehniške fakultete »Za nov družabni red«. S tem je to veliko, menda v vsej povojni literaturi največje sistematično delo o modernem socialnem vprašanju — pa tudi eno največjih naših znanstvenih del — zaključeno. Med tem ko je bil prvi zvezek, ki je izšel leta 1933, predvsem teoretičen (pog. splošnega sociološkega uvoda le še osnove kršč. soc. aktivizma), ima drugi drugi zvezek predvsem praktičen značaj. Tu je namreč govor o ciljih in potih kršč. soc. aktivizma. Prav zato je ta zvezek še aktualnejši od prvega, ki je zbudil nenavadno mnogo pozornosti in priznanja.

Vse zvezek je razdeljen, podobno kot prvi, v dva dela. Prvi del, kjer je govor o ciljih kršč. soc. aktivizma, obsega najprej poglavje o obči blaginji. Tu je podrobneje opisano, za kaj pri vprašanju obče blaginje sploh gre, potem pa kakšen vpliv in pomen imajo za občo nekateri značilni pojavi modernega življenja, kot so razkošje, moda, alkoholizem itd.

Za tem prvim poglavjem, ki predstavlja samo zase povsem zakroženo enoto ter tvori nekako jedro celega dela, se vrsti pod skupnim naslovom »Pogoji obče blaginje« šest velikih poglavij, v katerih je obsežna glavna vsebina tega zvezka. Prvo poglavje z naslovom »Splošni pogoji (obče blaginje) govori najprej o umski in moralni zrelosti ljudi in njenem pomenu za resnično občo blaginjo. Zatem je tu govor o temeljnih pogojih občestvene družabne ureditve, o glavnih nosilcih občestvene reda (družina, občina, narod, država, cerkev, stanov, korporacije), za zlasti tudi ovirah in nevarnostih nagle družabne preureditve. Naslednje, najboljše in za preosnovo

moderne družbe brez dvoma osrednje poglavje razpravlja o podružabljenju gospodarstva. Za posebnim uvodom, kjer je pisatelj postavil celo to vprašanje v pravo luč, sledi najprej vsestranski opis sedanjega stanja in razvojnih smeri modernega gospodarstva. Kdor bo to poglavje pazljivo prebral, bo šele prav razumel, odkod in zakaj ves preobrat, ki ga v modernem gospodarstvem življenju doživljamo. Za tem razpravlja pisatelj natančno o ideji in prednostih pravega narodnega gospodarstva, o problemih narodnogospodarske avtarije, pa o potrebi, nalogah, problemih pravega narodnogospodarskega vodstva. Vsemu temu sledi odgovor na vprašanje, ali naj se odločimo za popolno podružabljenje in komunalizacijo gospodarstva, ali le za intenzivno narodnogospodarsko in socialno politiko. Podrobneje je obdelano tudi vprašanje o kolektivizaciji važnejših produktivnih sredstev in podjetij, o vlogi zadružništva ter o trgovini, denarju in kreditu v podružabljenem gospodarstvu. Šele vsemu temu sledi sistematičen oris dosledno samoupravne organizacije podružabljenega gospodarstva. V naslednjem poglavju »Občestvena preureditev političnega življenja« se vse dosedanje misli za preureditev moderne družbe zakrožuje v popoln, strogo sistematično zasnovan sostav. Pregledni kritiki moderne demokracije sledi tu niz zanimivih misli in ugotovitev glede dosledno samoupravne organizacije političnega življenja (n. pr. o samoupravnem pojmovanju države in njenega odnosa do ožjih upravnih enot, o razlikah med demokracijo in samoupravno državo itd.), zatem pa se vrsti podrobnejši opis kulturne, stanovske in kočno še politične samouprave. To poglavje bi moral zlasti v naših dneh, ko stopajo pri nas tako živo v ospredje različna najbolj boleta vprašanja naše državne ureditve, prebrati in temeljito premisliti vsak, kdorkoli hoče imeti v teh stvareh zares jasne poglede ter realne in stvarno utemeljene nazore.

Za celotno zamisel Gosarjevega dela o preosnovi moderne družbe je posebej značilno naslednje poglavje »Zlom kapitalistične premoči«. Gosar se namreč dobro zaveda, da bi vse, kar je spredaj povedal, le malo izdalo, ako ne bi storili vsega, da se kapitalistična premoč na gospodarskem, političnem in sploh socialnem po-

dročju zlomi in stre. Zato je najprej nazorno opisal zle posledice, ki izvirajo iz premoči velekapitala v moderni družbi, potem pa je podrobneje očrtal, kaj treba ukreniti radi boljše porazdelitve in omejitve posesti, preureditve in omejitve zasebnega velepodjetništva in posebej še radi omejitve finančnega gospodarstva velekapitalistov v gospodarstvu in politiki.

Kot nekaj zaključek tega glavnega dela knjige sledita končno še poglavji o socialni zaščiti delavstva in delovnega ljudstva vobče in o rešitvi ostalih preostalih socialnih vprašanj. Tudi tu se vrstijo druga za druga sila zanimive in važne razprave o najrazličnejših socialnopolitičnih vprašanjih naše dobe, počenši s vprašanji in zaščiti delavstva in občestveni preureditvi meznega (službenega) razmerja, pa preko zaščite drugih delovnih stanov (malih in srednjih kmetov, obrtnikov itd.), uradniškega vprašanja, problemov inteligentnega proletarijata, socialnega zavarovanja, ženskega ter stanovskega vprašanja itd.

Drugi del knjige z naslovom »Pota krščanskega social. aktivizma obsega le razmeroma neznan del, komaj pičlih 100 strani celega zvezka. Tudi ta del je razdeljen v dve veliki poglavji. V prvem je pisatelj pod naslovom »Idejni in pravni prerod« naznačil idejno in pravno ali recimo kar duhovno pot do novega, boljše družabnega reda. Ta pot je popolna preusmeritev vsega našega čustvovanja, mišljenja in stremljenja navzgor k Bogu, brezpogojno priznanje resnice in pravice v zasebnem in javnem življenju, odločen boj praktičnemu življenjskemu materializmu in materializmu, pa zamisel in utrditev novega, občestvenega idealizma.

V drugem poglavju tega dela z naslovom »Organizirana borba« je najprej govor o nujnosti organizirane borbe za občestveno preureditev družbe ter o posebni vlogi, ki jo ima pri tem delavstvo. Zato pa so podrobneje očrtane vloge in dolžnosti različnih prosvetnih, gospodarskih, strokovnih in stanovskih ter kočno posebej še političnih organizacij delavstva in delovnega ljudstva vobče v boju za nov družabni red.

V sumarnem sklepu je avtor povzel nekaj najvažnejših misli in ugotovitev svojega dela, ki ga

v sijajnem sklepu zaključuje z značilno mislijo. »da ima vasko družabno gibanje zares preobrazujočo življenjsko silo in moč le, kolikor je hote ali ne hote orodje v božjih rokah, kolikor je organ božje previdnosti.«

Vladarji, ki so izgubili prestol

Zadnja angleška ustavna kriza, ko je angleški kralj Edvard VIII. prostovoljno odstopil kot angleški kralj, nas spominja mnogoterih svetovnih dogodkov, kateri nam vele, da na svetu nobena stvar ni nova. Sicer se zelo redko dogaja, da bi kak vladar, ko je že nastopil vladno, sam odstopil, ali pa da bi ga kdo prisilil k odstopu, vendar so leta v zgodovini človeštva, ko so taki odstopi tako rekoč vsakdanji.

Taka leta so bila leta med svetovno vojno, ko je leta 1917 in 1918 odstopilo toliko evropskih in tudi drugih vladarjev, o katerih je svet mislil, da so njihovi prestoli zgrajeni za celo večnost. Ze leta 1912 je izgubil svoj prestol kitajski cesar Puji, potomec vladarske rodovine, o kateri bi človek mislil, da so večno vladala na Kitajskem. Leta 1917 je padel ruski carski prestol in se je tako končalo vladanje najmočnejše evropske vladarske rodovine. Ze naslednje leto 1918 je poleg bolgarskega kralja Ferdinanda izgubil svoj prestol potomec močnejših Habsburžanov, avstrijski cesar Karl. Istega leta so morali s svojih prestolov nemški cesar Viljem, bavarski, saski in württemberški kralj ter cela vrsta drugih nemških knezov. To je bilo za evropske vladarske hiše najbolj kritično leto.

Leta 1923 je moral s svojega prestola grški kralj Jurij, kateremu je leta 1929 sledil afganski kralj Ammanullah. Leta 1931 je zapustil svoj prestol španski kralj Alfonz, takoj ko je bila na Španskem oklicana republika. Toda kralj se svojemu prestolu takrat ni odrekal. Leta 1935 je več ali manj prostovoljno zapustil svoj prestol siamski kralj Prajadipok, nakar mu je letos sledil abesinski neguš, ki se sicer prestolu ni odrekal, pač pa je moral bežati v tujino, ker so mu Italijani vzeli deželo in prestol.

Grški kralj Jurij se je sicer mogel vrniti na svoj prestol, toda tudi njegovega očeta Konstantina so leta 1917 zavezniki prisilili, da se je odpovedal prestolu. Ko je umrl njegov sin Aleksander, je bilo na Grškem izpeljano ljudsko glasovanje, katero je leta 1920 Konstantina zopet poklicalo na grški prestol, s katerega pa se je leta 1922 moral vnovič posloviti po tisti strašni vojaški nesreči, ki je grško armado zadela v Mali Aziji. Marsi kateri vladar je moral svojo domovino in svoj prestol zapustiti v 24 urah, kar je učinkovalo še mnogo bolj dramatično kakor pa navadno učinkuje vladarjev odstop. Toda vsi taki dogodki delujejo samo nekaj časa. Saj je znan srbski pregovor, ki veli, da vsak čudež traja samo tri dni.

Iz starejše zgodovine nam je znanih precej takih vladarskih odstopov, ki pa so bili brez dvoma večkrat čisto prostovoljni ter so izvirali bolj iz notranje potrebe dotičnega vladarja. Tako nam je znano, kako je močnejši in slavni cesar in kralj Karl V. prostovoljno odstopil ter špansko kraljevo krono prepuštil svojemu sinu Filipu, nemško cesarsko krono pa svojemu bratu Ferdinandu. Nato pa se je ves razočaran nad ničevostjo vsega posvetnega življenja umaknil v samostan ter tamkaj umrl. Toda še potem, ko je izginil za zidovi samostana, se nekdanji cesar in kralj ni mogel takoj popolnoma ločiti od dosedanjih opravkov in druž-

be. Še so prihajali k njemu razni sli in ministri, še je včasih prirejal razne sprejeme, toda kmalu je vse ugasnilo in zadnje čase svojega življenja je dal slovo vsemu, kar ga je nekoč delalo tako mogočnega.

O priljubljenem ruskem carju Aleksandru I. piše zgodovina, da je umrl 1. decembra 1825 v Taganrogu. Toda ljudstvo nikakor ni moglo verjeti, da bi bil njegov car res mrtev. Nikdar niso umolknele govorice, da dobri car še živi in da bo nekega dne prišel. Te govorice so se zadnja leta zopet obnovile, in sicer vsaj tako, da car Aleksander leta 1825 res ni umrl, ampak se je samo umaknil ter odstopil, prestol pa je prepustil drugemu. Za to okolnost bi govorilo to dejstvo, da so bolj-ševiki pred nekaj leti odprli v Petrogradu nekaj krst s kostmi nekdanjih carjev. Odprli so tudi krsto carja Aleksandra I., toda njegova krsta je bila prazna. Car se je morda res sam umaknil s prestola ter se preselil kam v Sibirijo, kjer je

umrl kot neznanec, med tem pa je nekdanja carska Rusija res bila sposobna napraviti tako komedijo, da je slovesno dala pokopati prazno krsto.

Tudi bavarski kralj Ludvik I. je odstopil ter umrl v tujini leta 1888. Odstopil je z izgovorom, češ da ne mara sprejeti ustavne kreditne države. V resnici pa je moral iti, ker je bil njegov škandal z neko plesalko prevelik. — Tudi rajni avstrijski cesar Franc Jožef je prišel na prestol tako, da je njegov prednik prostovoljno odstopil na korist svojemu nečaku. Tudi bolgarski kralj Ferdinand je leta 1918 odstopil na korist svojemu sinu Borisu. Napoleona Velikega pa je francoski senat najprvo odstavil ter ga poslal na otok Elbo. Pustil pa mu je cesarski naslov. Toda cesar Napoleon se ni zadovoljil s tem naslovom in z dvema milijonoma kron, ampak se je vrnil ter bil nato za vedno pregnan na Sv. Heleno. Podobna usoda je zadela tudi Napoleona III., ki je izgubil prestol obenem z vojsko zoper Nemce leta 1871.

Brata odpeljal iz rdečih jarkov

V zadnjih bojih pred Madridom se je zgodil tale nenavaden dogodek:

Ko so beli tanki drdrali proti rdečim postojankam pred Madridom, da bi polizvedeli za sovražne postojanke, se je na nje usula toča krogel. Eden izmed tankov se je prikradel prav blizu rdečim postojankam. Ker ni streljal, so rdeči mislili, da hoče zbežati k njim. Zato tudi oni niso streljali nanj. Ta pa je hotel le v miru pregledati sovražne postojanke. Ko je bil že tik pred sovražniki postojankami, je naenkrat med rdečimi vojniki zagledal svojega brata. Ker je natančno vedel, kakšnega mišljenja je njegov brat, ki prav gotovo ni prostovoljno med rdečimi, saj je bil do nekdanj demokrat ter sovražnik vsakega rdečega nasilja, je odprl okence ter svojega brata po imenu poklical.

Ko so rdeči slišali vojaka iz belega tanka, so bili še bolj prepričani, da se jim hoče udati. Zato so mirno stali in gledali, kaj bo. Brat pa, katerega je klical oni iz tanka, je takoj spoznal svojega brata po glasu ter je prihitel k njemu. Tank se je odprl. Rdeči so komaj čakali, kdaj se venka prikaze beli begunec. Na mesto tega pa je v tanku izginil njihov vojak, nakar se je tank obrnil ter oddrdral. Šele sedaj so rdeči spoznali, da se je zgodilo ravno narobe, kakor so pričakovali. Divje so začeli streljati za tankom, ki pa se je srečno rešil na stran belih.

Na božične praznike bodo izmenjali jetnike

Kakor poročajo angleški in francoski listi, bodo za božične praznike sedanjí nasprotniki na Španskem izmenjali svoje ujetnike. Baje bo pri tem prizadetih kakih 4000 ljudi. Angleška vlada posreduje zlasti med vlado Baskov in med gene-

ralom Francom, da si bodo ti med seboj izmenjali ujetnike. Angleške vojne ladje pa bodo posredovale, da bodo ujetniki res izmenjani ter prepeljani k svojem.

35.000 sovjetskih vojakov

Londonski list »Daily Mail« piše, da je krivda moskovskih intrig, da se je posredovalna akcija za nevmešavanje ponesrečila. List naglašja, da se sedaj okoli Madrida bojuje kakih 35.000 dobro oboroženih sovjetsko-ruskih vojakov ter kakih 25.000 francoskih komunistov. Nikdar ni nihče dvomil, da Italija in Nemčija nikdar ne bosta dopustili nikakršne rdeče vlade na Španskem. Prav gotovo pa bo svet rajši gledal, da se bo odločnost spremenila v praktično dejanje, kakor pa da bi se na jugozahodu Evrope vgnezdila kaka rdeča tolpa. Naj nam nikar nihče ne trdi, da bi rdeči komunizem ne mogel čez Rakovski preliv.

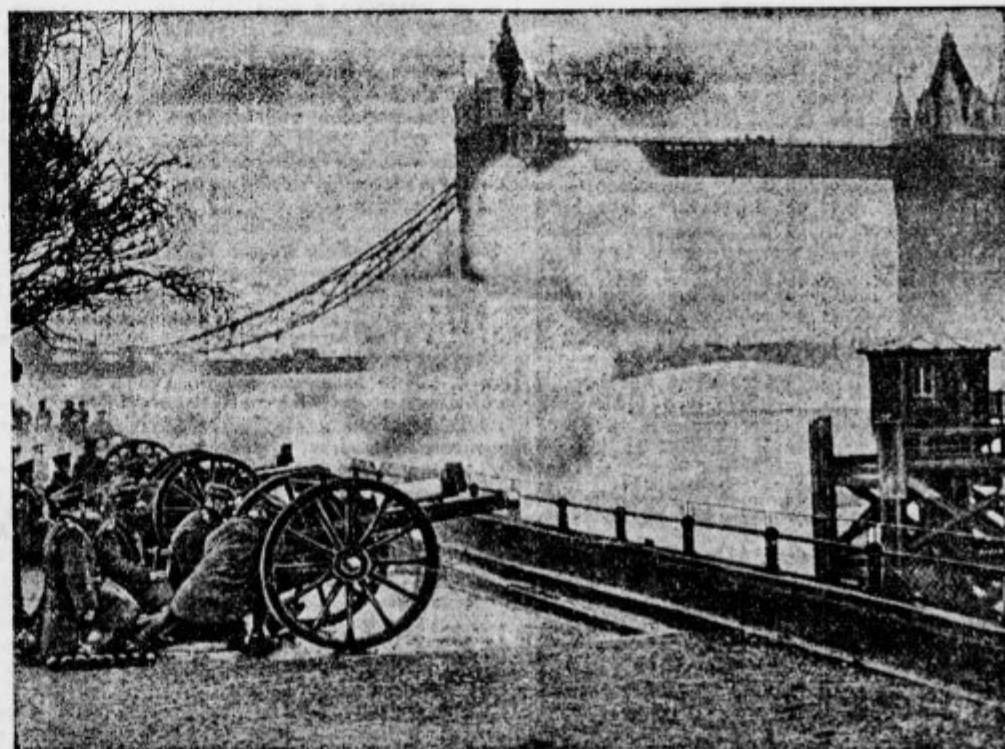
Dva otroka zgorela

Nekemu kmetu pri Gmundenu je 16. t. m. zgorelo vse gospodarsko poslopje. Sodijo, da sta zgorela tudi dva kmetova otročka, stara 3 in 6 let, ki sta šla na skedenj iskat kurjih jajc. Ker pa sta fantka na skednju, ko sta iskala kurja gnezda in jajca v njih, morala svetiti, sta pri tem najbrž po nesreči zažgala seno, da je vse zgorelo. Pri tem sta skoro gotovo zgorela tudi oba otroka, ki se nista mogla rešiti.

Janezek je zlezel v čumnato, kjer je mama imela spravljeno marmelado. Skrbno je pristavil stol, da bi zlezel na polico. Toda na stolu je izgubil ravnotežje, nakar sta oba s stolom zgrmela na tla. To je slišala mama, ki je naglo prihitela ter Janezka hudo prijel: »Grdoba grda, že zopet si poskušal lizati marmelado! Ali si že pozabil, kako si jih zaradi tega dobil včeraj? Ali nisi obljubil, da tega ne boš več naredil?« Sem, mamica! — »No vidiš, ali ti nisem obljubila, da boš še bolj tepen, če svoje objube ne boš držal? Sedaj te pa bom!« — Nikari, mamica, ne drži svoje objube, saj tudi jaz svoje nisem!

»Odkod si pa vzel tale dovtip?«
»Sam sem ga naredil.«
»Tako? Potem si pa zdavno starejši, kakor pa si videti.«

Novi angleški kralj Jurij VI. je takoj potem, ko je nastopil prestol, praznoval svoj 41. rojstni dan. Za to priliko so opustili vsako javno slovesnost. Samo baterije v parku Hyde in v Toweru (tega kaže slika) so ta dan izstrelile pozdravne strele

Finančni minister kitajske nankinške vlade dr. Kung Sijang Si, kateri zastopa od upornikov ujetega maršala Čankajšeka

Medved odrgral otroku roko

Iz Grenobla na Francoskem poročajo, da je 15. t. m. tankajšnji živalski vrt obiskala skupina učencev ondote ljudske šole. 11 let star učenec Jean Pietri je vtaknil skozi železno ograjo svojo desnico, s katero je hotel pobožati medveda v kletki. Medved pa je to stvar napak razumel ter je z zobmi in tacami pograbil fantovo roko ter jo hudo razmesaril. Ko pa je žival videla, da drugi hite fantu na pomoč, je kar zbesnela ter je fantku roko kar v rami izpulila. Dečka so potem umirajočega odpeljali v bolnišnico.

»SLOVENE« pred 60 leti:

V torek 19. decembra 1876.

Hermanov govor.

(V državnem zboru 6. dec.)

Pri splošni obravnavi o državnem proračunu oglašil se je tudi naš vrli Herman, ter je po stari navadi neprestrašeno in razumno razkrival napake in grehe sedaj vladajoče stranke.

»Ne bom se motil,« je rekel, »če trdim, da pretresovanje proračuna davkoplačevalce vsako leto stane čez milijon goldinarjev. Kako lahko bi bila obravnava in ne bi se nam bilo treba vsako leto toliko mesecev po Dunaju potikati, če bi se iz državnega proračuna izločile tiste reči, ki pravilno spadajo pod oblast deželnih zborov, ki bi jih veliko ceneje in pod nadzorništvom dežele tudi bolje in vestneje opravljali. Te nadloge pa še ne postanejo boljše, če jih vlada proglašja za pretirane, da bi ljudstvo pomirila.

Krivda je v sistemu in rešitev v odpravi njegovi. Centralizem deželam krivično jemlje pravice, in nasprotovanje, ki ga najde, priganja ga k čedalje večji sili in že iz upravnih ozirov k poravnavanju vseh posebnosti, k prednosti enega naroda na škodo drugih, tedaj k vednemu nasprotju s pravicami, posebnostmi in občutki narodov. Centralizem pridi vladarje in vladane, in od tod prihaja, da narodi imajo ministre centralistične države za hud princip in jih sovražijo. (Veselosť na levi). Da jih mnogo le z nevoljo v tej visoki zbornici sedi, mnogo sedežev pa da je celo praznih, da se zastopništvo ljudstva ne opira na podlago splošne ljudske volje, da narodi in stranke vedno nad seboj lajajo, ima sistem na svoji vesti. Kaj je česko-pemski narod drugega pregrešil, kakor da si ne pusti vzeti svojega deželnega prava? Ali je s tem zaslužil to, kakor z njim na Dunaju ravna, ker se mora naravnost malovredno (gemein) imenovati? — Če bi se bilo vkljub pravni puščavi, v katero je sistem pripravil oficijelno državo, reklo, da ga nočejo popustiti, bi se mi taka trditve zdela obrekovanje. Tega ne morem verjeti, ker bi bila taka trma nenravna, državno nepravilna in brezsrčna. Tudi zato tega ne morem verjeti, ker menda veste, da so pravice in dolžnosti vladarjev in vladanih obojestranske in da smejo narodi zahtevati, da se pametno in npravno vladajo, ker imajo tudi čut in ne postanejo tem zvestejši, čim bolj se trpinčijo, ker niso dolžni poprijeti se neprilicne samovoljne vstav, in ker pogodba z njimi ni milost, ampak dolžnost mogolcev.«

Kako so ujeli maršala Čankajšeka

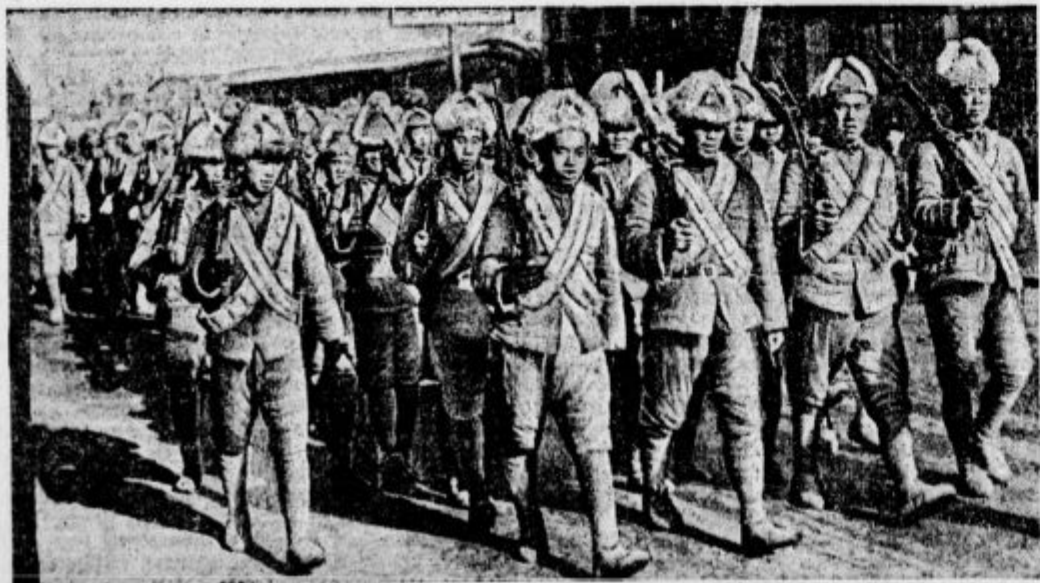
Dne 17. t. m. je prišel v Nanking prvi očividec, kateri je bil priča, ko so kitajski uporniki ujeli poveljnika čet nankinške vlade maršala Čankajšeka. Kakor pravi ta očividec, so uporniki nenadno obkolili avtomobil maršala Čankajšeka, ki se je pravkar vračal z inspekcije nazaj v Šianfu. Ko je maršalova telesna straža videla, da grozi maršalu velika nevarnost, so ga vojaki tesno obkolili ter so se z nasprotniki resno spoprijeli. Ko pa je padlo že mnogo vojakov ter jih še več bilo ranjenih, so se drugi morali udati veliki premoči. Samo drugi poveljnik 13. divizije, ki je bil v maršalovem spremstvu, je mogel neopažen zbežati ter je nazadnje srečno pribežal v mesto Sejnjang. Tukaj je takoj alarimiral tamkajšnjo kitajsko divizijo, katera je že čez tri ure začela zasledovati upornike.

Sovjetski maršal Blücher, poveljnik vse sovjetske armade na dalnjem vzhodu, se je nenadno z letalom odpeljal v Habarovsk, ker je vzbudilo veliko pozornost z ozirom na najnovejšo dogodka na Kitajskem

Skrivnostni gospod Donald z ženo maršala Čankajšeka. Angleški svetovalec kitajskega maršala Čankajšeka se piše Donald. Ko so uporniki zajeli maršala Čankajšeka, je Donald že dvakrat z letalom bil pri upornem generalu Consulanu, s katerim se pogaja. Sam trdi, da se vozi tja le kot privatnik zaradi ujetega maršala. Zenska na sliki je maršalova žena, katera se zelo trudi, da bi rešila svojega moža

Polk kitajskih vojakov v značilnih zimskih uniformah maršira

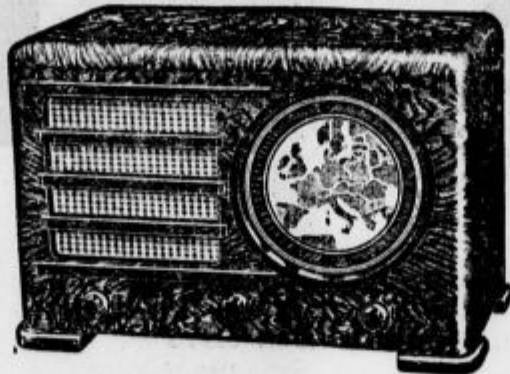
Božični prazniki

ob radijskem aparatu so dvojna radost. Odločite se takoj za nakup. Obiščite te dni našo trgovino, ki je največja v Sloveniji. V zalogi imamo stalno nad 300 aparatov najboljših svetovnih znamk, zato imate veliko izbiro

„RADIO“

reg. zadr. z o. z.

V LJUBLJANI, Miklošičeva c. 7, tel. št. 31-90

OPOMBA: Na „zlati nedeljo“ dne 20. t. m. bo naša trgovina ves dan odprta. Kupcem iz Slovenije, ki kupijo ta dan aparat v naši trgovini, povrnemo vožnjo v Ljubljano in nazaj

Radio

Programi Radio Ljubljana

Gočem program domačih in tujih postaj vam nudi revija »RADIO LJUBLJANA«.

Sobota, 19. decembra: 12.00 Ploča za pločo pisana z glasbo — pesmi veselih in godbe za ples — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Ploča za pločo pisana z glasbo — pesmi veselih in godbe za ples — 14.00 Vreme — 15.00 Za deloposel (ploče) — 15.40 Pomer našega radarstva za narodno gospodarstvo (g. Viktor Gostisa) — 16.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 16.30 Nac. ura: Kmetijsko gospodarstvo Jugoslavije v letu 1936 (Ivo Zorčić in Zagreb) — 16.50 Pregled sporeda 20.00 Zn. nanja politika (urednik dr. A. Kuhar) — 21.20 Pojdimo v Celje na veselje! (Obisk mikrofona v celjskem mestnem gledališču) — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored 22.15 Cimermanov trio.

Drugi programi:

Sobota, 19. decembra: Belgrad: 19.30 Srbski večer 22.30 Kavarinška godba — 22.50 Plesne ploče — Zagreb: 20.00 Hrvatska glasbena zgodovina — 20.45 Trio 21.45 Ploče — 22.30 Plesna glasba — Dunaj: 19.40 Schmitt podje — 20.30 Božična pravljica — 21.35 Film 22.30 Plesna glasba — Trst-Milano: 21.00 Verdijeva opera »Aida« — Rim-Bari: 20.40 Orkestralni koncert — 21.30 Simfonični koncert — Praga: 19.15 Plesna glasba — 20.30 Opereta — 22.15 Ploče — 22.50 Zabavni koncert — Varsova: 19.30 Orkester in zbor — 21.40 Plesna glasba 21.50 Zbor in solisti — 22.30 Schumannova fantazija 22.50 Plesna glasba — Berlin: 20.15 Berlinška pravljica 20.45 koncert — 21.15 Vojaski večer — Bukarešta: 20.15 Vokalni koncert — 21.30 Koralni koncert — 22.00 Plesna glasba — 22.00 Jam.

Školja Loka

Okrožni svet fantovskih odsekov za škofjeloški okraj je imel svoj občni zbor preteklo nedeljo v Društvenem domu. Poročilo o delovanju fantovskih odsekov je podal g. profesor Žitko Vladimir. V novi odbor je bil izvoljen Oman Tine. Finžgar Franc, Klobavc Peter in Oblak Janez. Udeležba je bila precej številna.

Občni zbor športnega kluba »Sora« se bo vrtil v soboto 19. t. m. v Društvenem domu. Udeležba za članstvo obvezna.

Umrli je v 78. letu starosti ga Batista Fani, doma iz Trsta. Naj v miru počiva!

Kino »Društveni dom« predvaja v soboto ob 20 in v nedeljo ob 16 in 20 napet pustolovski film »Strahotna obala« in najnovejši zvočni tehnik.

V boj za naše časopisje!

ZLATO

20

Roman. — Spisal Blaise Cendrars.

Verska ločina Herrnhuterji žive na nekem velikem posestvu in obdelujejo prostrana polja v bratski skupnosti. Hkrati so tudi lastniki petrolejskega vrelca. Zito in petrolej prevažajo na obalo, na varstveni znak imajo upodobljeno ležečo velikonočno jajčico, ki drži med nogami zastavico. Na zastavici stoji Jezus, črne začetrice I. H., ki ne pomenijo Jezus Krist, temveč Janez Kristič, ki ni samo ustanovitelj, ravnatelj in veliki mojster te ločine, marveč tudi prepirljiv in nevarni srbski odvetnik, pretkan in podjeten trgovec, ki se je namenil, da bo s pomočjo štiristo nemških za-nešenjakov postavil eno izmed največjih industrijskih podjetij.

Poglavne osnove te ločine so: skupna last žensk in blaga, svetost dela, razna adamitska življenjska pravila, vizijonarstvo, in obsedenstvo. Edini evangelij jim je Apokalipsa.

Suter je v tej vrsti občni kmalu zaslovel, saj je sveto knjigo globoko poznal in jo znal razlagati seveda čisto po svoje.

Velika nečistnica Apokalipse je Kristof Kolumb, ki je odkril Ameriko. Angeli in zvezde sv. Janeza so vstili v ameriški zastavi in nova zvezda, zvezda žganja se je s Kalifornijo uvrstila v zvezdni prapor. Zlato pa je Antikrist. Divje zveri in hudiči so ljudozrski Indijanci, Karačbi in Kanaki, Crnci in Kitajci.

Trije jezdec pa so tri poglavna rečala plemena. Tretjina vsega evropskega prebivalstva je že utonila v tej deželi Jaz pa sem eden izmed štiri in dvajsetih starcev, ki sem prišel k vam, ker me je poklical božji glas. Bil sem najbogatejši mož na zemlji, toda uničilo me je zlato.

Ob Suterjevih nogah leži ekstatična Rusinja. Medtem pa si drugi razlagajo skrivno razodetje sv. Janeza in si pripovedujejo odlomke iz Suterjevega življenja.

Gaslice

vseh velikosti

od najboljših do najpreprostejših izpeljave, iz papirmache in vlite, kakor tudi papirnate za izrezati, ter zraven pripadajoče hlevčke dobite v največji izbiri in najceneje v trgovini

H. NIČMAN - LJUBLJANA
KOPITARJEVA ULICA 2

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je za vedno zapustila naša ljubljena soproga, mama, stara mama, sestra, teta in svakinja, gospa

Julija Ranth

soproga poslovođe tvrdke Krisper

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, dne 20. decembra ob 2 popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v cerkvi Mar. Oznanjenja v ponedeljek, dne 21. decembra ob 7 zjutraj.

Ljubljana, Opava, Graz, Mehika, dne 18. decembra 1936.

Zalujoča soproga Karol Ranth ter ostalo sorodstvo.

COTY

Vam nudi, gospa, v svoji znameniti škatli z rumenimi in zlatimi štiparicami točen ton pudra, diskretno parfimiranega, ki ustreza Vaši polti in ki se drži do večera.

Za nakup praktičnih in lepih božičnih daril

priloga tvrdka

F. I. Goričar, Ljubljana

svoje nove otvorene specialne trgovine s perilom, platnom in pralnim blagom na Sv. Petra cesti 30, kakor tudi še splošno znane trgovine s manufakturno in konfekcijsko na Sv. Petra c. 29 po globoko snižanih cenah. — Pri nakupu nad 50 Din dobite reklamno darilo!

Božična darila

za dame, gospode in otroke, raznovrstno galanterijo, damsko, moško in otroško perilo, potrebščine za turiste in potnike, damske torbice, igrače, parfumerijo itd. dobite v lepi izbiri in najceneje v veletrgovini

IVAN SAMEC
Ljubljana, Mestni trg št. 21

Tudi sedaj za Božič dovolim 10% popusta.

Suter ne more niti svoje blažene blaznosti mirno uživati. Janez Hristič je njegov hudi duh, Janez Hristič je se znova pričel pravdati, Janez Hristič ga je spet potegnil v vrtnice, da bi dobil pravno, pa naj velja kolikor hoče. Vsak teden se pelje Hristič v Washington, kjer spletkari, piše gore papirja, pretika arhive, odkriva nova dokazila, dokler spet ne požene proces v nov tek. Cestokrat vzame tudi Suterja s seboj, ali pa ga samega pošlje v mesto, kjer ga predstavlja in podžiga k besedi. Postal je njegov impresario. Bogve kje je bil iztaknil neko staro generalsko uniformo, ki ga vanjo obleče in mu na prvi prišijje nekaj kolajne. In spet roma general svoj križev pot od urada v urad, od ministrstva v ministrstvo. Visokim uradnikom se ubogi starček že smili, poznarjajo se za njegovo pomoč in mu vsakokrat obljubijo, da mu bodo pomagali do pravice. Kadar pa hodi po ulicah sam, ga ustavljajo ortoci in ga prosijo naj jim pripoveduje, kako so odkrili zlato. Suter meša v svojem pripovedovanju vse vprek: Apokalipsko, sektantske zgodbe in svoje življenjske dogodivščine. Zda je že čisto iz uma. Vsi washingtonski dečki že poznajo starega generala in se zabavajo na njegov račun.

Ubogi norec!
Najbogatejši mož na zemlji!
Kako kruta šala!

Leta 1876 se je Janezu Hrističu s spletkami posrečilo, da so Suterja imenovali za častnega predsednika švicarskega oddelka na svetovni razstavi v Filadelfiji.

Hristič je izkoristil priložnost in si znal pridobiti važnih zvez v nameri, da bi z diplomatskim pokretom pospešil Suterjev proces.

Leta 1878. se je Suter vendarle preselil v Washington. Kazalo je že, da bo proces uspel, saj so se zanj zavzele visoke politične osebnosti. Suter se je medtem spet pomiril in ni bil več tako gostobeseden.

Konec januarja leta 1880. so poklicali Janeza Avgusta Suterja v kongresno poslopje, kjer so mu sporočili, da bo ameriška vlada

kmalu pripoznala njegove zasluge. Vplivnim osebnostim se je zdela njegova zadeva zanimiva, njegove zahteve upravičene in prav nič pretirane. Čemu mu ne bi izplačali velike odškodnine. Od tega trenutka dalje se je Suter spet izvil Hrističevemu vplivu. Spet je postal zelo razburljiv in vročičen, nič več ni našel miru, noč in dan je blodil po cestah. Vsako nro je prišel pred Kongres, nadlegoval uradnike, spraševal jih, če je kaj novega in če je kongres že izrekel razsodbo. Postal je nestrpen, obiskoval kongresnike na stanovanjih. Na teh obiskih so ga spremljale tolpe klatežev, ki odalej niso več zapustile svojega generala in so ga vsakokrat hrupno pozdravile, posebno če se je razvnel v prepiru, kajti čedalje bolj je bil prepirljiv in nasilen, k čemer ga je tolpa še bolj povžigala.

General je bil zelo ponosen na svojo priljubljenost pri ljudstvu. Bil je že versko blazen in v otrocih je videl vojsko pravičnih. Ob-ljubljaj jim je: »Če dosežem pravico, tedaj vam podarim ves svoj denar, vse svoje zlato, to pravično, prečiščeno zlato. Božje zlato!«

Nekoga dne je zagledal na cesti tri bolniške strežaje, ki so nosili v bolnišnico v cunje zavitega človeka. To je bil visokorasel starček, ki je besno tolkel okrog sebe in divje kričal. Za trenutek se mu je posrečilo svojim strežajem pobegniti. Vrgel se je na tla, valjal se po cesti, natlačil si blata v usta, očel in ušesa in blazno grebel po govnu. Žepe je imel polne umazanih odpadkov, malho pa zvrhano kamenja.

Medtem, ko so ga bolničarji zvezali si je general moža pobilže ogledal in v njem neda-doma spoznal svojega nekdanjega tesarja Mar-shalla. Tudi Marshall je spoznal Suterja in medtem ko so ga peljali proč, mu je še klical:

»Gospod, gospod, ali vam nisem dejal, da je zlato povsod? Povsod je zlato! Povsod je zlato!«

Nekoga toplega junijskega popoldne je sedel general na poslednji stopnici monumentalnega stopnišča pred kongresno palačo; glava

mu je bila prazna, kakor je pri starih običajno. Tako blagodejno se že davno ni počutil. »General sem... da... general sem... general... rad...«

Nenadoma se je po marmornatih stopnicah pritrljal sedemletni fantič na vrat na nos. To je bil Dick Price, mali prodajalec vžigalic, generalov ljubljencec.

»General, general,« je vpil in ga objel okrog vratu.

»General, pravdo si dobil. Kongres je pravkar izrekel razsodbo. Določil ti je sto milijonov dolarjev!«

»Res, res? Kaj je res?« vprašuje Suter otroka in ga tesno pritiska k sebi.

»Seveda je res, general. Častniki že pišejo o tem. Ali se bodo danes trgli ljudje za časopise. To jih bom prodal lepe gore!«

Suter pa ni videl sedem pocestnih pobal-nov, ki so se zvižali kakor palčki pod visokim portalom kongresnega poslopja in dajali znamenja svojemu malemu tovarišu. Strmo se je vzpel in dahnil besedico: »Hvala.« potem se je je krilec z rokami nenadoma zgrudil.

General Janez Avgust Suter je umrl 17. junija 1880. ob treh popoldne.

Tisti dan kongres ni zboroval. Bila je nedelja. Otroci so se razbežali.

Na ogromnem, zapuščenem trgu so odbile ure, sonce se je premaknilo, že je ogromna senca kongresnega poslopja pokrila generalovo truplo.

Janez Avgust Suter je umrl, ko mu je bilo tri in sedemdeset let. Kongres ni nikoli raz-glasil razsodbe.

Njegovi potomci niso več poizkusili in so proces prekinili.

Kdo bo glavni dedič?

Danes, leta 1925 in samo še nekaj let se utegne zglasiti upravičeni dedič in zahtevati svojo pravico.

Kdo hoče zlato? Kdo hoče zlato?

Zlato! Zlato! Zlato!

Konec.

REKORD!!!

s 6 cevmi, magičnim očesom, spremenljivo selektivnostjo

ZERDIK

se imenuje novi prejemnik renomirane dunajske tvrdke

ŠLAGER SEZONE

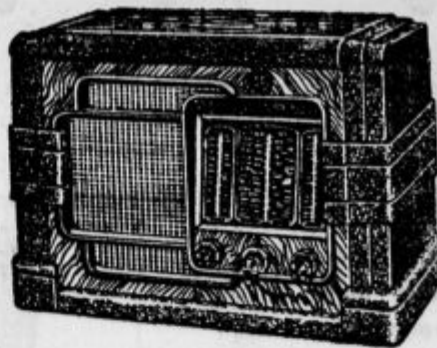
SELECTRIC 3, 4 cevni Super za vse valove

in vse struje kakor tudi za baterije. Model W Din 3.975—

Prodajajo v Ljubljani:

A. Birke, Mestni trg 9, telefon 24-56

„Radloval“ d. z o. z., Dalmatinova ul. 13, telefon 33-63

Na dolgoročna
odplačila

Izredna prilika!

Napredaj krasen damski plašč, perz. tačke, skoraj nov, za srednje veliko damo. Cena 4500 Din. Na ogled v trgovini Rot — Mestni trg 5. (1)

Boljša zimske suknje

in Hubertuse - vam nudi poceni Presker, Sv. Petra cesta 14.

Purane, kapune

pularde, piščance in kokoši, žive in zaklane, po zmernih cenah. Prodajalna Kmetijske družbe v Ljubljani, Igriška 3 (za Dramo). Telefon 37-55. 1

Telefon 2059

PREMOG
KARBOPAKET
DRVA, KOKS

Pogačnik
Bohoričeva ulica št. 5.

Šivalni stroj

pogreznjiv, nemški fabrikat, s okroglim čolnicom, kateri tudi stika — poceni napredaj. - Nova trgovina, Tyrševa 36. (1)

Okrasene božične svečke, Jezuščke, jaslice, slaščice in biserne vejice za dekoracijo daril nudi tvrdka

Oroslav Dolencec, Ljubljana, Wolfova 10.

Volna, svila, bombaž

»talo v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Zidovska ul. in Stari trg.

Smuč

s palicami in vezavo, za odrasle od 115 Din naprej, za otroke od 85 Din naprej dobite samo pri izdelovalcu: Matej Fajfar, Ljubljana, Trnovska ulica 25. Tel. 34-10. (1)

Najlepša darila za božič

violine 68 Din
gitare 120 Din
otroške harmonike 28 Din
citre, harmonike Hohner, tamburice in vsa druga glasbila najceneje pri

M. Modic

Ljubljana, Kopitarjeva 4

Jabolka

zimska, sortirana, od 3.75 Din dalje. — Med, jajca vedno na zalogi. Prodajalna Kmetijske družbe v Ljubljani, Igriška 3 (za Dramo). Telef. 37-55. (1)

Primerna

božična
darila

priporočila tvrdka

ROBERT GOLJ

specialna zaloga
platna, belega in
pralnega b.aga

LJUBLJANA

Selenburgova ul. 3

Tinček in Tonček spet v Afriki

236.

Nepovabljeni gostje na splavu.

Ko sta bila splavu že nisto blizu, sta doživela še večje presenečenje. Iz za odprtih duri so radovedno pokukale kosmate glave.

»Kdo pa je to?« je prestrašeno šepnil Tonček in obstal. Šele v hipu, ko sta v kosmatih glavah spoznala drobne, norčave opice, sta se pomirila.

»No, te ga pa pihnejo!« se je zasmejal Tinček. »Kar brez najinega dovoljenja se polastijo splava in gospodarijo v njem tebi nič meni nič, kakor da so že od nekdaj tukaj doma. To mora biti lep nered v notranjščini!«

Nekatere opice so se ob njunem prihodu spustile v beg, druge pa niso kazale prav nobenega strahu in spoštovanja pred pravima lastnikoma splava. Norčavo so se prekučavale okoli njiju. Ena izmed njih je bila celo tako nesramna, da je pomolila Tinčku pod nos veliko ponev, ki jo je bila pouzerala s štedilnika. In še tako predrzno se je pri tem zarežala, kakor bi hotela reči: »Ná, speci mi zrezek!«

ZAHVALA

OB PREBRIDKI IZGUBI NAŠE DOBRE MAME, GOSPE

FRANČIŠKE KETTE ROJ. IGLIČ

NAM JE BILO ISKRENO SOČUSTVOVANJE V VELIKO UTEHO. TOPLO ZAHVALO IZREKAMO Č. G. DEKANU ZABRETU ZA NJEGOVO NAKLONJENOST, DAROVANJE CVETJA IN VSEM, KI SO SPREMILI DRAGO POKOJNICO NA NJENI ZADNJI POTI. - SVETA MAŠA ZADUŠNICA SE BO BRALA V CERKVI V ŠT. VIDU V TOREK, DNE 22. T. M. OB POL SEDMIH JUTRAJ. ŠT. VID NAD LJUBLJANO, DNE 19. DECEMBRA 1936.

ŽALUJOČI OSTALI

MALI OGLASI

Objave

Preključujem

žaljivo besedo, ki sem jo izrekla napram Brilju A., Bizovik. — Završnik Maks, Fužine. (o)

Auto-motor

Kupim 2 elektromotorja

Istosmerni tok, 220 volt, 5—6 KS in 3—4 ..S, malo rabljena. Ponudbe na: Aleks Redjko, Rečica ob Savinji. (f)

Razno

Kako nam je mogoče

prodajati izborni šivalni stroj »Mundlos« po tako nizki ceni? Ker smo neposredni zastopniki tovarne, ker je trenutno kurz marke ugoden, ker se zadovoljujemo s skromnim dobičkom. Plačilo v obrokih. Jamčimo 10 let. Kleindienst & Posch, Maribor, Aleksandrova 44.

Pozor Slovenci,

stanujoči v Beogradu! Edina slovenska luksuzna pekarna v Beogradu je v Krunski ulici blizu katoliške cerkve, kjer morete dobiti žemlje, vsakovrstno pecivo in kruh. Da se strankam ugodijo, bom za božič pekel potice. Priporočila se Anton Preskar.

Stanovanja

Trisobno stanovanje

oddam za februar. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18567. (6)

Službodob

Trgovski pomočnik

železninar, z daljšo prakso, se sprejme. Ponudbe s prepišani sprici valj upravi »Slovenca« pod št. 18226. (b)

Išče se prodajalka

za delo. Naslov po ve upravi »Slovenca« pod št. 18462. (b)

Glasba

Prodaja klavirjev!

10% popusta! — Božični teden. Bäuerle, Maribor. Gosposka 56. (1)

Kupimo

Lepo otroško posteljico

kupim. Naslov v podružnici »Slovenca« Celje. (k)

Pohištvo

Kuhinjske pomival. mize

v obliki omare, najnovejše vrste, z dvojnimi vrtečimi se skledami, izredno praktično in higiensko, izdeluje po izredno nizki ceni Krže Franc. mizarstvo, Vrhnika. Pri naročilu kompletne kuhinjske ali sobne opreme pri mizi znaten popust. Brezobvezno na ogled pri Janežiču, pleskarju, Tyrševa 23, Ljubljana. (8)

Vnajem

Trgovski lokal

oddam pod zelo ugodnimi pogoji. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Sigurne uspehe« št. 18624. (n)

Trgovski lokal

s stanovanjem iščem v Mariboru — ali se vzam v najem hiša. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dober promet« št. 18496

Posestva

Lepe stavbne parcele

na Ježici prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 18596. (p)

Večstanovanjsko hišo

donosno, z vrtom, prodam v Ljubljani. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »600.000« št. 18640. (p)

Denar

220.000 Din posojila

iščem. Vknjižba na prvo mesto: hiša, gostilna, vrt, trikratna vrednost. Obresti po dogovoru. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »500«/18619. (d)

Hranilne knjižice

podeželskih hranilnic, ki so članice Zagradne zveze, kupimo takoj in plačamo najboljšo. Ponudbe upravi »Slov.« v Mariboru pod »Tovarna«. (d)

Prodamo

Namočeno jelenovko

ter vse druge vrste mariniranih rib dobite pri: Buzzolini, Lingarjeva ulica. (1)

...i, perilo, nogavice.

volna vseh barv, žepni robci samoveze po zmernih cenah — za božič 5—10% popusta — pri: »Volna«, pasaza Nebotičnik. (1)

Najboljši šivalni stroj

ADLER

in razni šivalni stroji drugih nemških tovarn najcenejše edino pri

J. Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Poseben božični popust!

Večletna garancija! — Brezplačen pouk v umetnem vezenju!

Potrjeni neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem žalostno vest, da je naša iskreno ljubljena, nepozabna soproga, ožir. mati in stara mati, gospa

Amalija Murko

soproga trgovca in hišna posestnica

v petek, dne 18. decembra 1936 ob 24, po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, v 60. letu svoje dobe, izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb blagopokojnice bo v nedeljo, dne 20. decembra ob 4 popoldne iz kapele mestnega pokopališča na frančiškansko pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 21. decembra ob pol 8 v frančiškanski župni cerkvi.

Maribor, Zagreb, dne 18. decembra 1936.

Vid Murko, soprog; Viktor, Avgust, Vid in Albert, sinovi; Ema in Anica Murko, snahi; Lija in Majda, vnukinji.